

Έτος Ίδρυσης 2006

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

ΕΙΣΟΔΗΜΑ - ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ 2025

No 14

Αθήνα
Φεβρουάριος 2026

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων

Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας

Αριστοτέλους 46, 104 33 Αθήνα

Τηλ: 210 8846852

e-mail: info@imegsevee.gr

www.imegsevee.gr

Τίτλος: Ετήσια έρευνα ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ «ΕΙΣΟΔΗΜΑ – ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ 2025»

Τύπος δημοσίευσης: Έρευνες οικονομικού κλίματος ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Χρονολογία δημοσίευσης: Φεβρουάριος 2026

Συντάκτες/ριες: Ελένη Γκρίνγουδ, Νίκος Γράβαρης, Γιώργος Θανόπουλος, Δανάη Κολτσίδα,
Απόστολος Μπόκας

Επιμέλεια: Νίκος Γράβαρης, Δανάη Κολτσίδα

Σχεδιασμός – Σελιδοποίηση: Γιάννης Μισεντζής

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, (2026), Ετήσια έρευνα ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ «ΕΙΣΟΔΗΜΑ – ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ 2025», Αθήνα: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Η παρούσα έρευνα εκπονήθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «Ανάπτυξη μηχανισμών και εφαρμογή δράσεων στήριξης της προσαρμοστικότητας και της ανθεκτικότητας των ΜΜΕ και του ανθρώπινου δυναμικού τους» με κωδικό ΟΠΣ 6003486. Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα μέσω του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027».

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
2021 – 2027

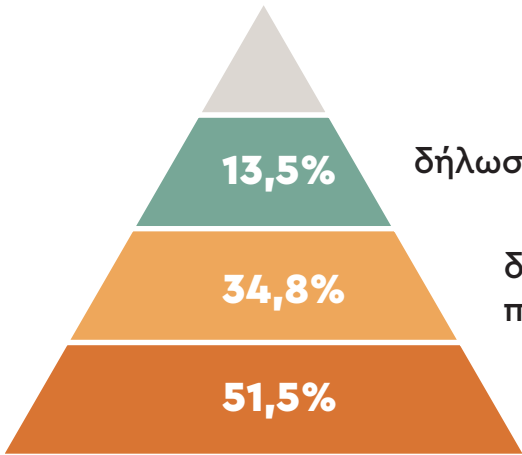
ΕΤΗΣΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ
ΕΙΣΟΔΗΜΑ - ΔΑΠΑΝΕΣ
ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ
2025

Έτος Ίδρυσης 2006

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

δήλωσαν βελτίωση οικονομικής κατάστασης

δήλωσαν ότι η οικονομική τους κατάσταση παρέμεινε σταθερή

δήλωσαν επιδείνωση οικονομικής κατάστασης

6 στα 10

νοικοκυριά δήλωσαν ότι το μηνιαίο εισόδημά τους δεν επαρκεί για όλον το μήνα

επαρκεί για

18 ημέρες

83,5%

δεν καταφέρνουν να αποταμιεύσουν

24,9%

έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο

54%

χρειάζεται να κάνει περικοπές για να καλύψει τα αναγκαία.

27,2%

τα καταφέρνει χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες

5,9%

δήλωσε ότι ζει άνετα

12,1%

δήλωσε ότι τα εισοδήματά του δεν επαρκούν για να καλύψουν ούτε τις βασικές του ανάγκες

55,7%

δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν ένα έκτακτο, αλλά αναγκαίο, έξοδο της τάξης των 500 ευρώ, είτε το αντιμετωπίζουν με μεγάλη δυσκολία.

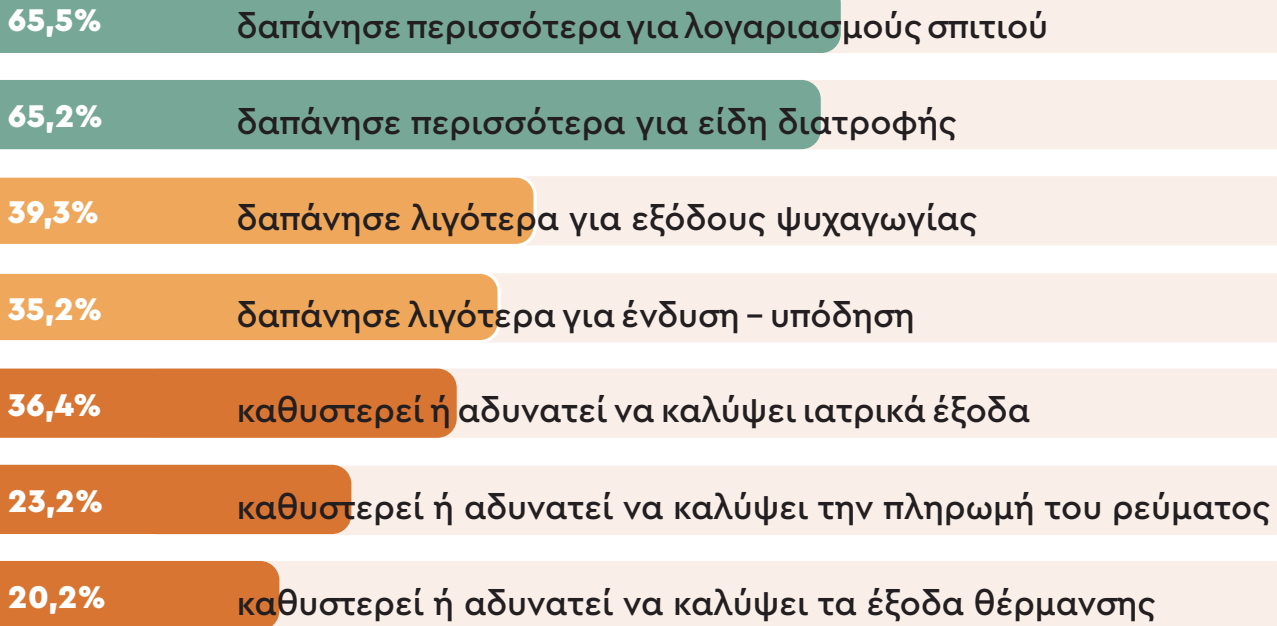

Έτος ίδρυσης 2006

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ

των νοικοκυριών δήλωσε ότι τουλάχιστον ένα μέλος έχει μεταναστεύσει σε χώρα του εξωτερικού για να εργαστεί την τελευταία πενταετία

δήλωσε ότι τουλάχιστον ένα μέλος του νοικοκυριού έχει επιστρέψει από το εξωτερικό για να εργαστεί στην Ελλάδα

BRAIN DRAIN BRAIN GAIN

69,8%

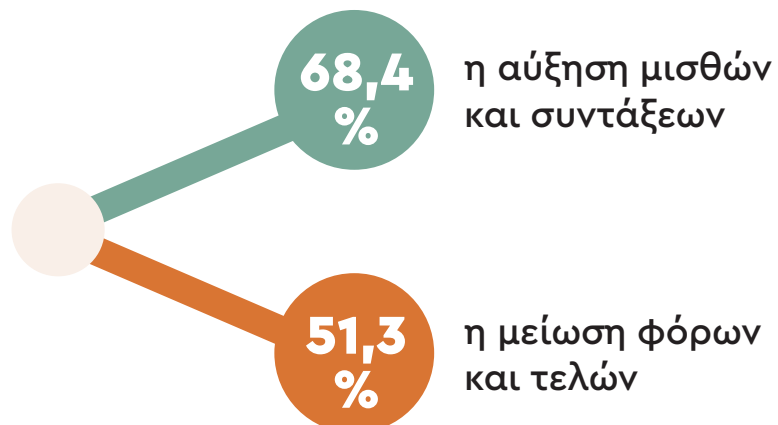
δήλωσαν ότι οι αυξήσεις των τιμών στα τρόφιμα τα επηρέασαν σημαντικά

87,5%

αξιολογεί ως ανεπαρκή ή μάλλον ανεπαρκή τα μέτρα της κυβέρνησης για την αντιμετώπιση της ακρίβειας.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΤΡΩΝ

Καταλληλότερα μέτρα για την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της ακρίβειας είναι

ΕΤΗΣΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

ΕΙΣΟΔΗΜΑ - ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ 2025

Η ετήσια έρευνα του Ινστιτούτου Μικρών Επιχειρήσεων της ΓΣΕΒΕΕ για το εισόδημα και τις δαπάνες διαβίωσης των νοικοκυριών αποτελεί πλέον έναν θεσμό για την κοινωνική και οικονομική έρευνα στην Ελλάδα. Μέσα από τα διαχρονικά δεδομένα που συγκεντρώνει και καλύπτουν περίπου όλη την περίοδο των διαδοχικών κρίσεων των τελευταίων ετών, παρέχει μία αρκετά διαφωτιστική εικόνα σχετικά με τις συνθήκες διαβίωσης, την καθημερινότητα και την οικονομική πραγματικότητα των ελληνικών νοικοκυριών. Η εικόνα αυτή είναι χρήσιμη όχι μόνο για τους/τις ειδικούς, αλλά και για τους φορείς συλλογικής εκπροσώπησης εργοδοτών και εργαζομένων, τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και, φυσικά, τους αρμόδιους για τη χάραξη των δημόσιων πολιτικών.

Ως προς τη συνολική εικόνα, τα ευρήματα της φετινής έρευνας επιβεβαιώνουν τις οικονομικές δυσχέρειες που αντιμετωπίζει μεγάλο μέρος των ελληνικών νοικοκυριών. Οι δυσκολίες επηρεάζουν πλέον, όχι μόνο τα οικονομικά αδύναμα νοικοκυριά, αλλά και τα μεσαία εισοδήματα (π.χ. έως 25.000 ευρώ οικογενειακό ετήσιο εισόδημα). Αξίζει να σημειωθεί ότι η σταδιακή υποχώρηση της πίεσης, που είχε διαφανεί την προηγούμενη χρονιά (σύγκριση 2023–2024) σε ορισμένους δείκτες, ανακόπτεται ή και αντιστρέφεται στη φετινή έρευνα. Πρόκειται ενδεχομένως για μια ένδειξη ότι οι πιέσεις λόγω του πληθωρισμού λειτουργούν σωρευτικά χρόνο με το χρόνο και οι αντοχές των νοικοκυριών εξαντλούνται.

Στη φετινή έρευνα καταγράφεται ένα αρνητικό ρεκόρ, αφού το εισόδημα εξανεμίζεται όλο και για περισσότερους και όλο πιο γρήγορα. Το ποσοστό των νοικοκυριών που το εισόδημά τους τελειώνει πριν το τέλος του μήνα έφτασε

το υψηλότερο σημείο του διαχρονικά, αυξημένο κατά 2,1 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την προηγούμενη χρονιά (62,1% έναντι 60,0% το 2024). Επίσης, στα νοικοκυριά που δήλωσαν ότι το εισόδημά τους δεν φτάνει ως το τέλος του μήνα, πλέον αυτό επαρκεί κατά μέσο όρο για 18 ημέρες (έναντι 19 το 2024).

Επομένως, δεν είναι τυχαία η περαιτέρω αύξηση των νοικοκυριών που αντιμετωπίζουν σοβαρές στερήσεις και οικονομική ανασφάλεια. Ενδεικτικά, το 12,1% των νοικοκυριών δήλωσε ότι τα εισοδήματά του δεν επαρκούν για την κάλυψη των βασικών του αναγκών (έναντι 11,7% το 2024), 54,0% ότι χρειάζεται να κάνει περικοπές προκειμένου να καλύψει τα αναγκαία (έναντι 52,2% το 2024) και 55,7% ότι δεν θα μπορούσε να αντιμετωπίσει ή θα μπορούσε να αντιμετωπίσει με μεγάλη δυσκολία ένα έκτακτο έξοδο της τάξης των 500€ (έναντι 58,3% το 2024).¹

Όπως είναι αναμενόμενο μέσα σε αυτό το πλαίσιο, οι αποταμιεύσεις αποτελούν μακρινό όνειρο για τη συντριπτική πλειοψηφία. Στη φετινή έρευνα αυξήθηκε περαιτέρω το ποσοστό των νοικοκυριών που δήλωσαν ότι δεν καταφέρνουν να αποταμιεύσουν (83,5% έναντι 81,6% το 2024). Η αδυναμία είναι σχεδόν καθολική στα χαμηλότερα εισοδήματα (ως 18.000 ευρώ ετήσιο οικογενειακό εισόδημα), αγγίζει όμως και τα μεσαία και ανώτερα μεσαία εισοδήματα (ως 30.000 ευρώ).

Ως προς τις ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο και τις τράπεζες, καθώς και τα αναγκαστικά μέτρα είσπραξης, οι σχετικοί δείκτες – αν και σε υψηλά ακόμα επίπεδα – παρουσιάζουν τάση αποκλιμάκωσης σε σύγκριση με το 2024, χρονιά κατά την οποία όμως κάποιοι από αυτούς τους δείκτες κατέγραψαν αρνητικό ρεκόρ (π.χ. ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο).

Επιπλέον, αξίζει να επισημανθούν τρία επιπλέον στοιχεία, που προκύπτουν από το σύνολο των δεικτών που εξετάζονται στην έρευνα και αναλύονται διεξοδικά παρακάτω.

Πρώτον, η ακρίβεια επιμένει και έχει εμφανείς επιπτώσεις στο διαθέσιμο εισόδημα και στη δυνατότητα των νοικοκυριών να καλύπτουν τις ανάγκες τους. Οι πληθωριστικές πιέσεις, βάσει των επίσημων δεικτών, υποχωρούν σταδιακά και σε σχέση με την έκρηξη του 2022, γεγονός που αποτυπώνεται λ.χ. στο ποσοστό όσων καθυστερούν ή αδυνατούν να καλύψουν ορισμένες δαπάνες. Όμως, η υποχώρηση αυτή είναι ανισομερής, αφού ο πληθωρισμός στα βασικά αγαθά πλήττει δυσανάλογα πολύ τα νοικοκυριά χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων/εισών δήλωσε ότι το 2025 δαπάνησε περισσότερα για λογαριασμούς σπιτιού και είδη διατροφής. Τα τρόφιμα, η ενέργεια και τα καύσιμα (κίνησης/θέρμανσης) είναι οι κατηγορίες δαπανών όπου οι αυξήσεις γίνονται περισσότερο αισθητές. Από την άλλη μεριά σχεδόν 4 στα 10 δαπάνησαν λιγότερα για εξόδους (εστιατόρια, καφέ, σινεμά κ.λπ.) και ένδυση-υπόδηση.

¹ Με βάση τα δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ/Eurostat (EU-SILC) και τα κριτήρια που ακολουθούνται για τον ορισμό της κάθε κατηγορίας σε αυτή, το ποσοστό του πληθυσμού σε συνθήκες υλικής αποστέρησης ανήλθε το 2024 στην Ελλάδα σε 17,6%, φέρνοντάς τη στην τρίτη χειρότερη θέση μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΕ, ενώ το ποσοστό του πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ανήλθε στην Ελλάδα σε 19,6%, φέρνοντάς τη στην έβδομη χειρότερη θέση μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΕ.

Δεύτερον, οι ανισότητες παραμένουν. Όπως επισημάνθηκε ήδη, η αύξηση των τιμών και ο πληθωρισμός επηρεάζει πλέον και νοικοκυριά με μεσαία ή ανώτερα μεσαία εισοδήματα. Όμως αυτό δεν αναιρεί το γεγονός ότι η πραγματικότητα που βιώνουν τα νοικοκυριά με χαμηλό και χαμηλό μεσαίο εισόδημα (π.χ. ως 18.000€) είναι πολύ πιο δύσκολη. Για παράδειγμα, το εισόδημα εξαντλείται πριν το τέλος του μήνα στο 75,3% των νοικοκυριών με εισοδήματα ως 10.000€ και στο 71,7% των νοικοκυριών με εισόδημα 10.000–18.000€, ενώ το ποσοστό αυτό πέφτει στο μισό (35,8%) στα νοικοκυριά με εισοδήματα πάνω από 30.000€. Μάλιστα οι ανισότητες τείνουν να διευρύνονται, αφού η κατάσταση των οικονομικά ασθενέστερων χειροτερεύει κι άλλο, σε πολύ μεγαλύτερο ποσοστό σε σύγκριση με τα νοικοκυριά των υψηλότερων εισοδηματικών κλιμακίων. Ειδικότερα, έξι στα δέκα νοικοκυριά με ετήσιο εισόδημα έως 18.000 ευρώ δήλωσαν ότι η οικονομική τους κατάσταση επιδεινώθηκε το 2025, έναντι 32,7% εκείνων με ετήσιο εισόδημα άνω των 30.000 ευρώ. Επιπλέον, τα οικονομικά ασθενέστερα νοικοκυριά δαπανούν πολύ μεγαλύτερο ποσοστό του εισοδήματός τους σε ανελαστικές δαπάνες και είδη πρώτης ανάγκης. Καθώς οι δαπάνες αυτές δεν είναι δυνατόν να περικοπούν, τα νοικοκυριά αυτά είναι πολύ πιο ευάλωτα στις τρέχουσες πληθωριστικές πιέσεις, καθώς τα βασικά αγαθά (π.χ. τρόφιμα) είναι αυτά που κατεξοχήν τροφοδοτούν τον πληθωρισμό σήμερα. Τέλος, από την έρευνα προκύπτει ότι τα μονοπρόσωπα νοικοκυριά αντιμετωπίζουν τις μεγαλύτερες δυσκολίες. Είναι χαρακτηριστικό ότι στα μονοπρόσωπα νοικοκυριά καταγράφεται το υψηλότερο ποσοστό (60,0%) όσων δήλωσαν ότι η οικονομική τους κατάσταση χειροτέρεψε τον τελευταίο χρόνο σε σύγκριση με όλες τις άλλες κατηγορίες νοικοκυριών.

Τρίτον, το μέλλον φαντάζει στα μάτια των περισσότερων δυσοίωνο, με ό,τι συνεπάγεται αυτή η οικονομική απαισιοδοξία για το γενικότερο οικονομικό κλίμα και τις τάσεις στην ελληνική οικονομία. Παρά την οριακή αποκλιμάκωση κάποιων επιμέρους δεικτών (π.χ. περί της δυνατότητας ανταπόκρισης σε στεγαστικό δάνειο ή άλλες τραπεζικές υποχρεώσεις το επόμενο έτος), η απαισιοδοξία επιμένει ή και αυξάνεται. Το ποσοστό όσων φοβούνται ότι ενδέχεται να χάσουν κάποια στιγμή το σπίτι τους λόγω αδυναμίας πληρωμής των υποχρεώσεών τους προς το Δημόσιο ή τις τράπεζες παραμένει υψηλό (14,0% έναντι 16,0% το 2024). Το δε ποσοστό όσων εκτιμούν ότι την επόμενη χρονιά είναι πιο πιθανό να χειροτερέψει η οικονομική τους κατάσταση ανήλθε φέτος σε 49,8% αυξημένο κατά 8,9 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το 2024.

Το δύσκολο παρόν σε συνδυασμό με την ανασφάλεια και την απαισιοδοξία για το μέλλον είναι παράγοντες που εξηγούν πιθανότατα και τα ευρήματα της νέας ενότητας που περιλήφθηκε στη φετινή έρευνα και αφορά τη μετανάστευση Ελλήνων προς και από το εξωτερικό, το λεγόμενο brain-drain και brain-gain, αντίστοιχα. Η έρευνα αποτυπώνει καθαρή εκροή εργατικού δυναμικού προς το εξωτερικό, καθώς τα νοικοκυριά που τουλάχιστον ένα μέλος τους μετανάστευσε για εργασία την τελευταία πενταετία (10,9%) είναι σαφώς περισσότερα από εκείνα που τουλάχιστον ένα μέλος τους να επέστρεψε για εργασία στην Ελλάδα (6,6%).

Συμπερασματικά, οι πιέσεις στο εισόδημα των ελληνικών νοικοκυριών επιμένουν και μάλιστα, παρά τις προφανείς ανισότητες, τείνουν να επηρεάσουν όλο και ευρύτερα στρώματα του πληθυσμού, αγγίζοντας πλέον και τα μεσαία εισοδηματικά στρώματα. Σε αυτό το πλαίσιο και με βάση τα ευρήματα της έρευνας, η κοινωνική πλειοψηφία υποστηρίζει ολοένα και περισσότερο λύσεις δομικού χαρακτήρα για την αντιμετώπιση της ακρίβειας, θεωρώντας πιο αποτελεσματικά μέτρα την αύξηση των μισθών, τις φορολογικές ελαφρύνσεις και τον έλεγχο των τιμών έναντι αποσπασματικών παρεμβάσεων όπως τα επιδόματα ή το καλάθι του νοικοκυριού. Αυτό υπογραμμίζει ότι, πέρα από τη στήριξη των ευάλωτων ομάδων, απαιτούνται πολιτικές που να ενισχύουν συνολικά τα εισοδήματα και να διαμορφώνουν συνθήκες οικονομικής σταθερότητας και αξιοπρεπούς διαβίωσης για το σύνολο του πληθυσμού.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

- Με βάση τα ευρήματα της έρευνας, το 70,5% των νοικοκυριών δηλώνει ετήσιο εισόδημα έως 25.000€, έναντι 22,2% που δηλώνει ετήσιο εισόδημα πάνω από 25.000€. Τα νοικοκυριά με ετήσιο εισόδημα άνω των 30.000 € αποτελούν το 12,7% του συνόλου των νοικοκυριών της έρευνας.
- Το 51,5% των νοικοκυριών δήλωσε πως η οικονομική τους κατάσταση επιδεινώθηκε.
- Το 13,5% των νοικοκυριών δήλωσε πως η οικονομική τους κατάσταση βελτιώθηκε.
- Το 34,8% των νοικοκυριών δήλωσε ότι η οικονομική τους κατάσταση παρέμεινε σταθερή.
- Η επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης των νοικοκυριών παρουσιάζει έντονη εισοδηματική κλιμάκωση, καθώς αφορά έξι στα δέκα νοικοκυριά με εισόδημα έως 18.000 €, ποσοστό σχεδόν διπλάσιο από εκείνο των υψηλότερων εισοδημάτων (32,7% άνω των 30.000 €), υπογραμμίζοντας την ιδιαίτερα δυσμενή θέση των χαμηλότερων εισοδηματικών στρωμάτων και την όξυνση των ανισοτήτων.
- Η οικονομική δυσχέρεια είναι γενικευμένη σε όλα τα μεγέθη νοικοκυριών, καθώς περίπου τα μισά ή και περισσότερα δηλώνουν επιδείνωση (από 49,4% έως 60,0%), με τα μονοπρόσωπα νοικοκυριά να πλήττονται εντονότερα, καταγράφοντας το υψηλότερο ποσοστό επιδείνωσης (60,0%).
- Οι συνταξιούχοι εμφανίζουν τη δυσμενέστερη εικόνα μεταξύ των κατηγοριών κύριας πηγής εισοδήματος, καθώς καταγράφουν το χαμηλότερο ποσοστό βελτίωσης (5,3% έναντι 19,1% των μισθωτών και 14,9% εκείνων με κύρια πηγή εισοδήματος τα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα) και το υψηλότερο ποσοστό επιδείνωσης (59,4%).

ΠΗΓΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

- Ο μισθός εξακολουθεί να αποτελεί την κύρια πηγή εισοδήματος για τη συντριπτική πλειονότητα των ελληνικών νοικοκυριών. Το 50,3% δήλωσε ως κύρια πηγή εισοδήματος τον μισθό, το 38% τη σύνταξη, το 5,7% τα έσοδα/κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα, το 5,2% άλλη πηγή (επίδομα/ενοίκια κ.λπ.).
- Το 38,3% των νοικοκυριών ανέφερε ότι δεν διαθέτει καμία επιπλέον πηγή εισοδήματος. Το 22,8% δήλωσε ως πρόσθετη πηγή εισοδήματος τον μισθό, το 16,5% τη σύνταξη, ενώ το 16,1% δήλωσε ότι λαμβάνει έσοδα από ενοίκια. Επιπρόσθετα, το 6,6% των νοικοκυριών δήλωσε ότι υποστηρίζεται οικονομικά από συγγενείς, το 4,5% ότι έχει πρόσθετα έσοδα/κέρδη από κάποια επιχειρηματική δραστηριότητα, ενώ τέλος το 5,5% δήλωσε ότι λαμβάνει επιπλέον και κάποιο επίδομα (π.χ. ανεργίας, αλληλεγγύης κ.λπ.).

ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ – ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ

- Το 62,1% των νοικοκυριών δήλωσε πως το μηνιαίο εισόδημά τους δεν επαρκεί για ολόκληρο τον μήνα. Το συγκεκριμένο ποσοστό είναι το δυσμενέστερο που σημειώνεται για την σχετική ερώτηση σε έρευνα εισοδήματος του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ.
- Στο σύνολο των νοικοκυριών, το μηνιαίο εισόδημα επαρκεί μεσοσταθμικά για 23 ημέρες, ενώ για τα νοικοκυριά που το εισόδημά τους τελειώνει πριν από το τέλος του μήνα (62,1%) επαρκεί μεσοσταθμικά για 18 ημέρες.
- Το ποσοστό των νοικοκυριών που δήλωσαν ότι δεν καταφέρνουν να αποταμιεύσουν αυξήθηκε στο 83,5% από το 81,6% του προηγούμενου έτους.
- Οι 3 πρώτες κατηγορίες δαπανών για τις οποίες σταθερά τα νοικοκυριά συνεχίζουν να διαθέτουν τα περισσότερα χρήματα είναι: οι λογαριασμοί σπιτιού, τα είδη διατροφής, και η θέρμανση, ενώ και οι κατηγορίες δαπανών που αφορούν στην υγεία-φάρμακα και στη μετακίνηση αντιπροσωπεύουν, επίσης, σημαντικό τμήμα των δαπανών των νοικοκυριών.
- Η μη μηνιαία επάρκεια εισοδήματος είναι εντονότερη για μισθωτούς/ές και συνταξιούχους (63,3% και 62,0% αντίστοιχα δηλώνουν ότι το εισόδημά τους δεν επαρκεί ως το τέλος του μήνα), σε σχέση με τα νοικοκυριά που έχουν ως κύρια πηγή εισοδήματος τα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα (το 48,5% όσων έχουν έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα δηλώνει ότι δεν επαρκούν ως το τέλος του μήνα).

ΒΙΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ, ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΑ

- Το 12,1% των νοικοκυριών δήλωσε ότι τα εισοδήματά του δεν επαρκούν για να καλύψουν ούτε τις βασικές του ανάγκες, εύρημα που καταδεικνύει πως υψηλό ποσοστό νοικοκυριών διαβιοί σε συνθήκες ακραίας φτώχειας.
- Πάνω από τα μισά νοικοκυριά (54%) δήλωσαν ότι χρειάζεται να κάνουν περικοπές για να καλύψουν τα αναγκαία.
- Το 27,2% των νοικοκυριών δήλωσε ότι τα καταφέρνει χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες, ενώ μόλις το 5,9% των νοικοκυριών δήλωσε ότι ζει άνετα.
- Περισσότερα από τα μισά νοικοκυριά (55,7%) εξακολουθούν είτε να μην μπορούν, είτε να μπορούν με μεγάλη δυσκολία να αντιμετωπίσουν ένα έκτακτο, αλλά αναγκαίο, έξοδο της τάξης των 500€.
- Τα μονοπρόσωπα νοικοκυριά αντιμετωπίζουν το μεγαλύτερο πρόβλημα φτώχειας, καθώς το ένα στα πέντε (18,6%) δεν μπορεί να καλύψει ούτε τις απολύτως βασικές του ανάγκες και το ένα στα τέσσερα (24,7%) θα αδυνατούσε να αντιμετωπίσει ένα έκτακτο έξοδο της τάξης των 500 €.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

- Μείωση του ποσοστού των νοικοκυριών με ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο καταγράφεται το 2025, με το 24,9% να δηλώνει ότι έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο. Πρόκειται για μια μείωση 4 ποσοστιαίων μονάδων συγκριτικά με το 2024. Ωστόσο, το συγκεκριμένο ποσοστό, αν και μειωμένο, συνιστά το δεύτερο υψηλότερο που έχει σημειωθεί τα τελευταία δέκα χρόνια (μετά το 28,9% της προηγούμενης χρονιάς).
- Το 13,2% των νοικοκυριών δηλώνει ληξιπρόθεσμες οφειλές που δεν έχουν ρυθμιστεί (15,9% το αντίστοιχο ποσοστό το 2024) και το 11,7% δηλώνει ότι οι οφειλές είναι ρυθμισμένες (13% το αντίστοιχο ποσοστό το 2024).
- Το ποσοστό των νοικοκυριών που εξέφρασε φόβο απώλειας του ακινήτου λόγω αδυναμίας πληρωμής των υποχρεώσεων προς τις τράπεζες ή το Δημόσιο μειώθηκε κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 16% του 2024, διαμορφούμενο στο 14%. Παρ' όλα αυτά, η διακύμανση του ποσοστού σε υψηλά επίπεδα για άλλη μια χρονιά αποτελεί ένδειξη της επίμονης ανασφάλειας των νοικοκυριών για απώλεια του σπιτιού.
- Μείωση καταγράφηκε και στο ποσοστό των νοικοκυριών που δήλωσε πως το 2025 υπέστη δέσμευση ή κατάσχεση λογαριασμών και περιουσιακών στοιχείων λόγω οφειλών. Από 6,3% που ήταν το 2024 υποχώρησε στο 4,8%.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΕΣ

- Το 65,5% και το 65,2% των νοικοκυριών δαπάνησαν το 2025 περισσότερα για λογαριασμούς σπιτιού και είδη διατροφής σε σχέση με το 2024, αντίστοιχα, ενώ το 39,3% και το 35,2% δαπάνησαν λιγότερα για εξόδους (εστιατόρια, καφέ, σινεμά κ.λπ.) και ένδυση-υπόδηση, αντίστοιχα.
- Παρά τη μείωση που σημειώνεται, σε σχέση με το 2024, στο ποσοστό των νοικοκυριών που καθυστερούν ή αδυνατούν να καλύψουν την πληρωμή ρεύματος (από 28,2% σε 23,2%), την πληρωμή θέρμανσης (από 22,8% σε 20,2%) και την πληρωμή φροντιστηρίων/εκπαίδευσης/βρεφονηπιακού σταθμού για παιδιά κ.λπ. (από 10,5% σε 9,5%), η γενικότερη αρνητική εικόνα του διαστήματος Δεκεμβρίου 2019 – Ιανουαρίου 2025 εξακολουθεί να υφίσταται, με τα ποσοστά, αν και μειωμένα, να εξακολουθούν να είναι ιδιαίτερα υψηλά.

ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ 2026

- Το ποσοστό όσων εκτιμούν ότι το 2026 είναι πιο πιθανό να χειροτερέψει η οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους ανήλθε σε 49,8%, αυξημένο κατά 8,9 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την προηγούμενη χρονιά, κατά την οποία είχε καταγράψει σημαντική μείωση.
- Όσοι/ες προσδοκούν ότι η οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους θα παραμείνει σταθερή ανήλθαν σε 29,0% (έναντι 38,8% στην προηγούμενη έρευνα), ενώ καταγράφηκε οριακή μείωση όσων θεωρούν ότι η οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους θα βελτιωθεί (17,1% έναντι 17,5% στην προηγούμενη έρευνα).

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ

- Οι αυξήσεις των τιμών στα είδη διατροφής έχουν την πλέον καθοριστική επίδραση στην οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών. Το 69,8% των ερωτηθέντων/εισών (έναντι 72,4% το 2024) δήλωσαν ότι οι αυξήσεις στη συγκεκριμένη κατηγορία δαπανών είναι αυτή που τους/τις έχει επηρεάσει περισσότερο.
- Επιπλέον, παραμένει υψηλό, αν και μειωμένο σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, το ποσοστό όσων αναφέρουν ως περισσότερο σημαντική την επίδραση των αυξήσεων στην ηλεκτρική ενέργεια (53,8% έναντι 57,6% το 2024), στη βενζίνη/στο πετρέλαιο κίνησης (17,5% έναντι 22,1% το 2024) και στο πετρέλαιο θέρμανσης (13,7% έναντι 16,0% το 2024).
- Ως καταλληλότερα μέτρα για την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της ακρίβειας το 68,4% των νοικοκυριών κατονομάζει την αύξηση μισθών και συντάξεων (έναντι 69,0% το 2024), το 51,3% τη μείωση των φόρων και τελών (έναντι 45,9% το 2024), φέρνοντας την επιλογή αυτή στη δεύτερη θέση κατά σειρά προτίμησης, ενώ το 47,7% τον έλεγχο των τιμών/την αντιμετώπιση της αισχροκέρδειας (έναντι 52,7% το 2024). Το καλάθι του νοικοκυριού θεωρείται κατάλληλο μέτρο μόλις από το 4,2% των νοικοκυριών (6,8% το 2024), όπως και οι έκτακτες οικονομικές ενισχύσεις, που θεωρούνται κατάλληλο μέτρο από το 5,4% των νοικοκυριών (έναντι 10,1% το 2024).
- Η μεγάλη πλειοψηφία των ερωτώμενων θεωρεί τα μέτρα που έχει λάβει η κυβέρνηση ανεπαρκή ή μάλλον ανεπαρκή (συνολικά 87,5% των ερωτώμενων).
- Αναλυτικότερα, επαρκή θεωρεί τα μέτρα το 3,2% των ερωτηθέντων/εισών (έναντι 3,6% το 2024) και μάλλον επαρκή το 6,6% αυτών (έναντι 7,4% το 2024), ενώ αντίθετα μάλλον ανεπαρκή θεωρεί τα μέτρα το 20,7% (έναντι 25,8% το 2024) και ανεπαρκή το 66,8% (έναντι 61,0% το 2024).

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ/ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΜΕΛΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ

- Ιδιαίτερη ένταση συνεχίζει να έχει η μετανάστευση ανθρώπινου δυναμικού εκτός Ελλάδας για λόγους εργασίας, καθώς το 10,9% των νοικοκυριών δηλώνει ότι τουλάχιστον ένα μέλος του έχει μεταναστεύσει στο εξωτερικό για να εργαστεί την τελευταία πενταετία.
- Οι τάσεις ανάκτησης ανθρώπινου δυναμικού από το εξωτερικό για να εργαστούν στην Ελλάδα υπολείπονται σημαντικά των απωλειών, καθώς το 6,6% των νοικοκυριών δήλωσε πως κάποιο μέλος του να έχει επιστρέψει από το εξωτερικό προκειμένου να εργαστεί στην Ελλάδα.
- Το 16,5% των νοικοκυριών έχουν τουλάχιστον ένα άτομο που χρειάζεται υποστήριξη ή συστηματική φροντίδα (π.χ. ηλικιωμένο άτομο, άτομο με αναπηρία ή με σοβαρό πρόβλημα υγείας).
- Στην συντριπτική πλειοψηφία των νοικοκυριών με κάποιο μέλος που χρειάζεται υποστήριξη (83,9%), τη φροντίδα του ατόμου αυτού αναλαμβάνει κάποιο μέλος της οικογένειας.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

Η ετήσια έρευνα που παρουσιάζεται διεξάγεται από το Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της ΓΣΕΒΕΕ από τον Δεκέμβριο του 2011. Οι τηλεφωνικές συνεντεύξεις της έρευνας πραγματοποιήθηκαν από την εταιρεία MARC ΑΕ σε δείγμα 1.202 αντιπροσωπευτικά επιλεγμένων νοικοκυριών από όλη την Ελλάδα μεταξύ 1 και 8 Δεκεμβρίου 2025. Στόχος της έρευνας ήταν η καταγραφή των επιπτώσεων του πληθωρισμού στο εισόδημα, στις δαπάνες και στην καταναλωτική συμπεριφορά των νοικοκυριών, καθώς και η αποτύπωση της στάσης σχετικά με την ποιότητα διαβίωσης και τις οικονομικές υποχρεώσεις. Τα ευρήματα αυτής της έρευνας μπορούν να συγκριθούν με τα αντίστοιχα των προηγούμενων ερευνών.

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

Με βάση τα ευρήματα της έρευνας του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, παρατηρούνται αξιοσημείωτες μεταβολές στην οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών το 2025 σε σχέση με το παρελθόν.

Κατ' αρχάς, σε ό,τι αφορά την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών για το 2025 σε σχέση με το 2024:

- Το 51,5% των νοικοκυριών δήλωσε πως η οικονομική τους κατάσταση επιδεινώθηκε. Απ' αυτά, το 28,1% δήλωσε ότι επιδεινώθηκε σημαντικά, ενώ το 23,4% δήλωσε ότι επιδεινώθηκε λίγο.
- Το 13,5% των νοικοκυριών δήλωσε πως η οικονομική τους κατάσταση βελτιώθηκε. Απ' αυτά, μόνο το 2,3% δήλωσε ότι βελτιώθηκε σημαντικά, ενώ το 11,2% ότι βελτιώθηκε ελάχιστα.
- Το 34,8% των νοικοκυριών δήλωσε ότι η οικονομική τους κατάσταση παρέμεινε σταθερή.

Αξίζει να επισημανθεί ότι η μεταβολή της οικονομικής κατάστασης των νοικοκυριών διαφοροποιείται έντονα ανάλογα με το ετήσιο εισόδημά τους. Ειδικότερα, έξι στα δέκα νοικοκυριά με ετήσιο εισόδημα έως 18.000 € δήλωσαν ότι η οικονομική τους κατάσταση επιδεινώθηκε. Αντίθετα, το αντίστοιχο ποσοστό μειώνεται σταδιακά όσο αυξάνεται το εισόδημα: 44,7% για εισοδήματα 18.001–25.000 €, 47,4% για 25.001–30.000 € και 32,7% για εισοδήματα άνω των 30.000 €.

Εξετάζοντας τα δύο άκρα της εισοδηματικής κλίμακας, διαπιστώνεται ότι στα χαμηλότερα εισοδήματα το ποσοστό των νοικοκυριών που βίωσαν επιδείνωση της οικονομικής τους κατάστασης είναι σχεδόν διπλάσιο σε σύγκριση με τα υψηλότερα εισοδήματα. Παράλληλα, δεν θα πρέπει να υποτιμηθεί το γεγονός ότι ακόμη και στα νοικοκυριά με εισόδημα άνω των 30.000 €, ένα στα τρία ανέφερε επιδείνωση, ποσοστό που παραμένει αξιοσημείωτα υψηλό. Ωστόσο, η ιδιαίτερα μεγάλη επιβάρυνση των φτωχότερων νοικοκυριών υποδηλώνει σαφή όξυνση των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων.

Όσον αφορά τη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης, η οποία συγκεντρώνει πολύ μικρότερα ποσοστά σε όλες τις κατηγορίες, παρατηρείται και πάλι μια σαφής εισοδηματική διαφοροποίηση. Τα χαμηλότερα ποσοστά βελτίωσης καταγράφονται στα νοικοκυριά με εισόδημα έως 18.000 € (12,4% και 7,4% αντίστοιχα), ενώ τα ποσοστά αυξάνονται αισθητά στις μεσαίες και υψηλότερες εισοδηματικές κατηγορίες. Συγκεκριμένα, 15,4% των νοικοκυριών με εισόδημα 18.001–25.000 € και 17,5% με εισόδημα 25.001–30.000 € δήλωσαν βελτίωση, με το υψηλότερο ποσοστό (26,8%) να καταγράφεται στα νοικοκυριά με εισόδημα άνω των 30.000€. Το μοτίβο αυτό καταδεικνύει ότι η οικονομική ανάκαμψη αφορά κυρίως τα υψηλότερα εισοδηματικά στρώματα.

Τα ευρήματα καταδεικνύουν ότι το σύνολο των νοικοκυριών βρίσκεται υπό έντονη οικονομική πίεση, καθώς σε όλες τις κατηγορίες μεγέθους καταγράφεται επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης. Ειδικότερα, η επιδείνωση αφορά το 60,0% των μονοπρόσωπων νοικοκυριών, το 50,5% των νοικοκυριών δύο ατόμων, το 49,4% των τριμελών, το 50,4% των τετραμελών και το 49,4% των νοικοκυριών με πέντε άτομα και άνω. Τα ποσοστά αυτά αναδεικνύουν ότι η οικονομική δυσχέρεια είναι γενικευμένη και ότι τα μονοπρόσωπα νοικοκυριά εμφανίζουν τη δυσμενέστερη εικόνα.

Ωστόσο, στα σαφώς χαμηλότερα ποσοστά που αφορούν τη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης, διαφαίνεται μια τάση που ευνοεί τα νοικοκυριά με περισσότερα μέλη. Συγκεκριμένα, μόλις το 7,8% των μονοπρόσωπων νοικοκυριών δήλωσε βελτίωση, ποσοστό που αυξάνεται σταδιακά στο 11,2% για τα νοικοκυριά δύο ατόμων, στο 14,1% για τα τριμελή και κορυφώνεται στο 19,4% στα τετραμελή νοικοκυριά, πριν υποχωρήσει ελαφρώς στο 15,7% στα νοικοκυριά πέντε ατόμων και άνω. Το μοτίβο αυτό υποδηλώνει ότι, παρότι η οικονομική πίεση είναι καθολική, ο μεγαλύτερος αριθμός μελών φαίνεται να συνδέεται με αυξημένες – έστω περιορισμένες – πιθανότητες βελτίωσης της οικονομικής κατάστασης.

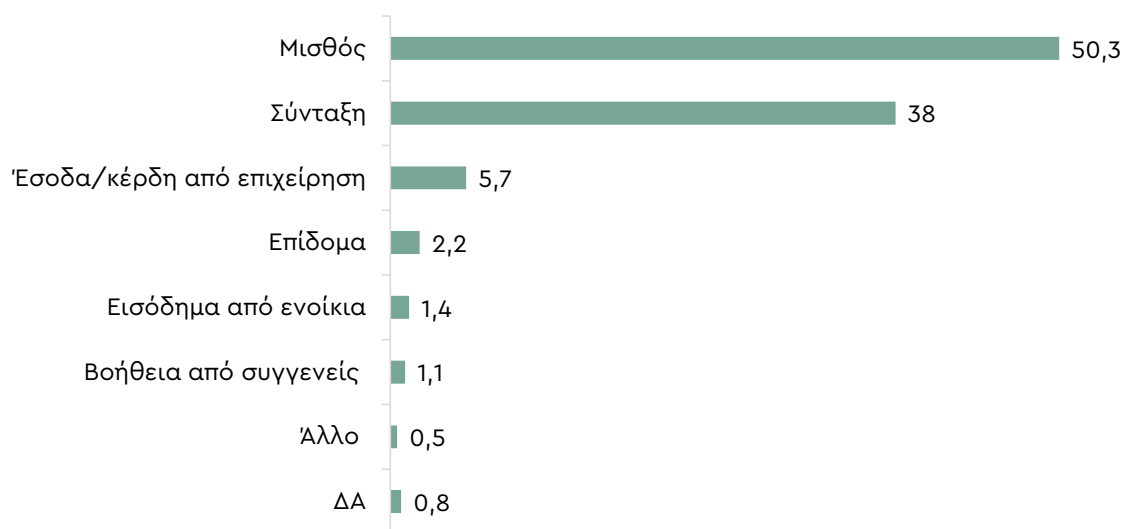
Ιδιαίτερα δυσμενής εμφανίζεται η εικόνα για τους συνταξιούχους, οι οποίοι καταγράφουν το χαμηλότερο ποσοστό βελτίωσης της οικονομικής τους κατάστασης σε σύγκριση με τις λοιπές κατηγορίες πηγής εισοδήματος. Μόλις το 5,3% των νοικοκυριών που βασίζονται στη σύνταξη δήλωσε ότι η οικονομική του κατάσταση βελτιώθηκε, ποσοστό αισθητά χαμηλότερο από εκείνο των μισθωτών (19,1%) και όσων αντλούν εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα (14,9%).

Παράλληλα, σχεδόν έξι στους δέκα συνταξιούχους (59,4%) ανέφεραν επιδείνωση της οικονομικής τους κατάστασης, ποσοστό το οποίο υπερβαίνει σημαντικά τόσο τους μισθωτούς (45,9%) όσο και τα νοικοκυριά με έσοδα ή κέρδη από επιχείρηση (47,8%). Τα ευρήματα αυτά αναδεικνύουν τη δυσανάλογη επιβάρυνση των συνταξιούχων, οι οποίοι φαίνεται να έχουν περιορισμένες δυνατότητες οικονομικής ανάκαμψης και να πλήττονται εντονότερα από τις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες.

ΠΗΓΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

Ο μισθός και η σύνταξη παραμένουν οι βασικές πηγές εισοδήματος για τη μεγάλη πλειονότητα των ελληνικών νοικοκυριών. Συγκεκριμένα, το 50,3% των νοικοκυριών δήλωσε ως κύρια πηγή εισοδήματος τον μισθό, ενώ το 38% βασίζεται κυρίως στη σύνταξη. Επιπλέον, το 5,7% αντλεί το μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματός του από επιχειρηματική δραστηριότητα, ενώ ένα 5,2% βασίζεται σε άλλες πηγές, όπως επιδόματα ή ενοίκια (Γράφημα 1).

Γράφημα 1. Κύρια Πηγή Εισοδήματος Νοικοκυριών 2025

Σε σχέση με το 2024, το ποσοστό των νοικοκυριών που δήλωσε ως κύρια πηγή εισοδήματος τον μισθό παρέμεινε στα ίδια σχεδόν επίπεδα. Η αξιοσημείωτη άνοδος κατά 7 ποσοστιαίες μονάδες που σημειώθηκε το 2024 δεν ανετράπη την φετινή χρονιά, αφού το σχετικό ποσοστό διατηρήθηκε σταθερό, με αρνητική απόκλιση μόνο κατά 0,1%. Ωστόσο, σημειώθηκε οριακή αύξηση στο ποσοστό των νοικοκυριών που βασίζονται κυρίως στη σύνταξη (38%) από το 36,2% της προηγούμενης χρονιάς. Επίσης, αξίζει να καταγραφεί και η μείωση κατά σχεδόν δύο ποσοστιαίες μονάδες των νοικοκυριών που έχουν την επιχειρηματική δραστηριότητα ως κύρια πηγή εισοδήματος (από 7,6% σε 5,7%). Με δεδομένο ότι ο αριθμός των ενεργών επιχειρήσεων καθώς και ο κύκλος εργασιών των ελληνικών επιχειρήσεων, με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (2023), ακολουθεί ανοδική τάση, είναι πιθανόν το εύρημα αυτό να σχετίζεται με αυξημένη συγκέντρωση του επιχειρηματικού εισοδήματος.

Όσον αφορά τις επιπλέον πηγές εισοδήματος, το 38,3% των νοικοκυριών ανέφερε ότι δεν διαθέτει καμία. Το 22,8% δήλωσε ως πρόσθετη πηγή εισοδήματος τον μισθό, το 16,5% τη σύνταξη, ενώ το 16,1% δήλωσε ότι λαμβάνει έσοδα από ενοίκια. Επιπλέον, το 6,6% υποστηρίζεται οικονομικά από συγγενείς, το 4,5% έχει πρόσθετα έσοδα/κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα και το 5,5% δήλωσε ότι λαμβάνει επιπλέον κάποιο επίδομα, όπως ανεργίας ή αλληλεγγύης.

ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Επιδείνωση παρουσιάζουν τα ευρήματα της έρευνας σε σχέση με τη μηνιαία επάρκεια του εισοδήματος των νοικοκυριών. Τα αποτελέσματα, μάλιστα, της φετινής έρευνας εισοδήματος σε σχέση με την επάρκεια του εισοδήματος είναι τα δυσμενέστερα που έχουν καταγραφεί σε έρευνα εισοδήματος του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ. Το πολύ πρόσφατο 60,7% που σημειώθηκε το 2023 για τα νοικοκυριά που δήλωσαν ότι το μηνιαίο εισόδημά τους δεν επαρκεί, σε συνδυασμό με το 60% της προηγούμενης χρονιάς αποτελούν ιδιαίτερα ανησυχητικά σημάδια για τα εισοδήματα των νοικοκυριών.

Συγκεκριμένα, το 62,1% των νοικοκυριών, το δυσμενέστερο μέχρι στιγμής ποσοστό για την σχετική ερώτηση σε έρευνα εισοδήματος του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, δήλωσε πως το μηνιαίο εισόδημά τους δεν επαρκεί για ολόκληρο τον μήνα. Όπως ήδη αναφέρθηκε, το συγκεκριμένο ποσοστό παρουσιάζει αύξηση σε σχέση με το 60,7% του 2024, συνεχίζοντας να κινείται σε πολύ υψηλό επίπεδο.

Στο σύνολο των νοικοκυριών, το μηνιαίο εισόδημα επαρκεί μεσοσταθμικά για 23 ημέρες, ενώ για τα νοικοκυριά που το εισόδημά τους τελειώνει πριν από το τέλος του μήνα (62,1%), αυτό επαρκεί μεσοσταθμικά για 18 ημέρες, παρουσιάζοντας ελαφρά αλλά υπαρκτή μεταβολή σε σχέση με την επάρκεια για 19 ημέρες που δήλωσαν τα νοικοκυριά της ίδιας κατηγορίας το 2024 (Γράφημα 3).

Επιχειρώντας μια βαθύτερη ανάλυση, με βάση τα επιμέρους στοιχεία της έρευνας, προκύπτει ότι το μηνιαίο εισόδημα δεν επαρκεί για όλον το μήνα για το:

- 64,5% των νοικοκυριών με 5 και άνω άτομα (έναντι 68,7% το 2024),
- 68,4% των νοικοκυριών με 4 άτομα (έναντι 63,9% το 2024),
- 63,7% των νοικοκυριών με 3 άτομα (έναντι 64,5% το 2024),
- 75,3% των νοικοκυριών με εισόδημα έως 10.000€ (έναντι 77% το 2024),
- 71,7% των νοικοκυριών με εισόδημα από 10.001–18.000€ (έναντι 65,6% το 2024),
- 59,7% των νοικοκυριών με εισόδημα από 18.001–25.000€ (έναντι 56,5% το 2024).

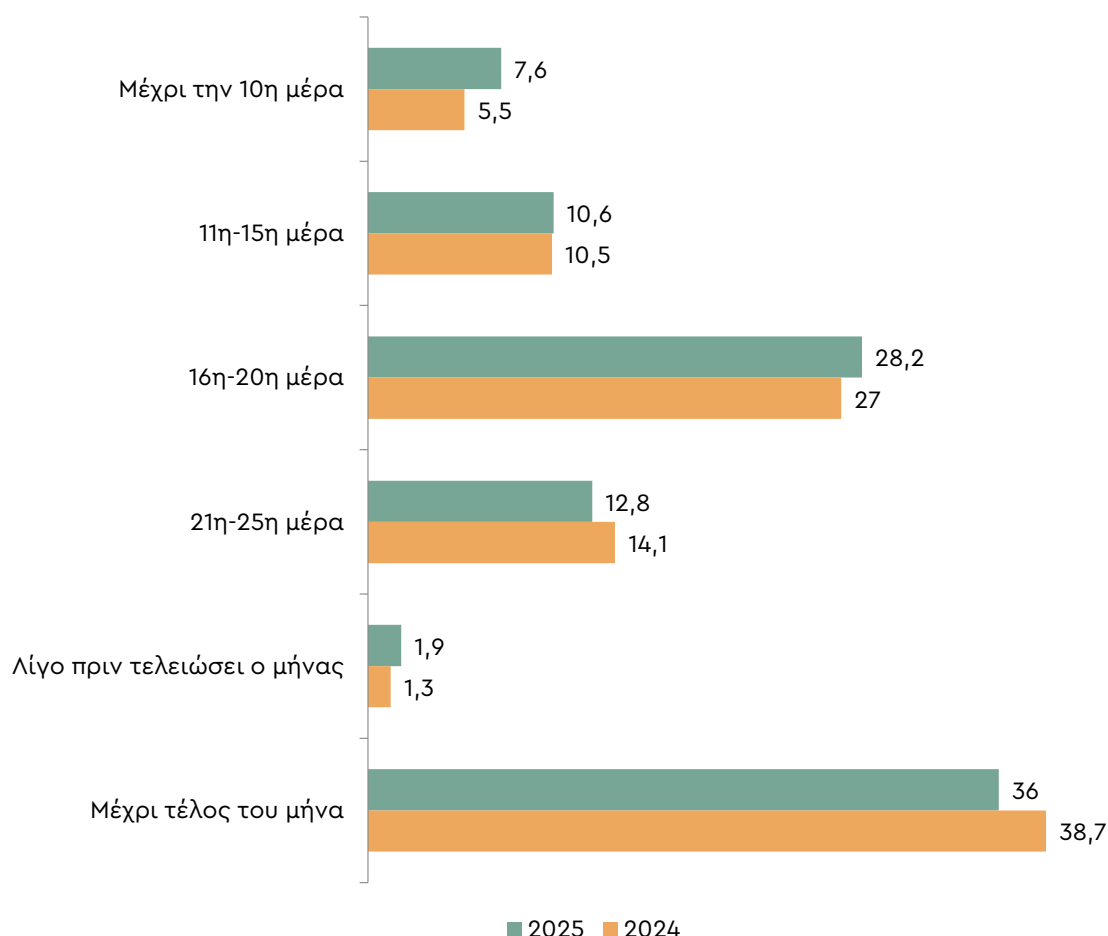
Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, για άλλη μια χρονιά φαίνεται ότι τα πολυπρόσωπα νοικοκυριά και αυτά με χαμηλά εισοδήματα (έως 18.000 €) είναι τα νοικοκυριά στα οποία, κατά κύριο λόγο, το μηνιαίο εισόδημα δεν επαρκεί για όλο τον μήνα.

Σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, η εικόνα που διαμορφώνουν τα παραπάνω ποσοστά εξακολουθεί να είναι δυσμενής, ενώ διευρύνεται και η πίεση προς τα μεσαία εισοδήματα. Συγκεκριμένα, παρατηρείται επιδείνωση των ποσοστών που το μηνιαίο εισόδημα δεν επαρκεί έως το τέλος του μήνα για τα νοικοκυριά με εισόδημα από 10.001 έως 18.000€ αλλά και για τα νοικοκυριά με εισόδημα από 18.001 έως 25.000€, τα οποία αποτελούν και την συντριπτική πλειονότητα (29,5% και 22,3% αντίστοιχα) επί του συνόλου των νοικοκυριών. Επιδείνωση, τέλος, σημειώνεται και όσον αφορά τα νοικοκυριά με 4 άτομα, αφού το 2025, στο 68,4%

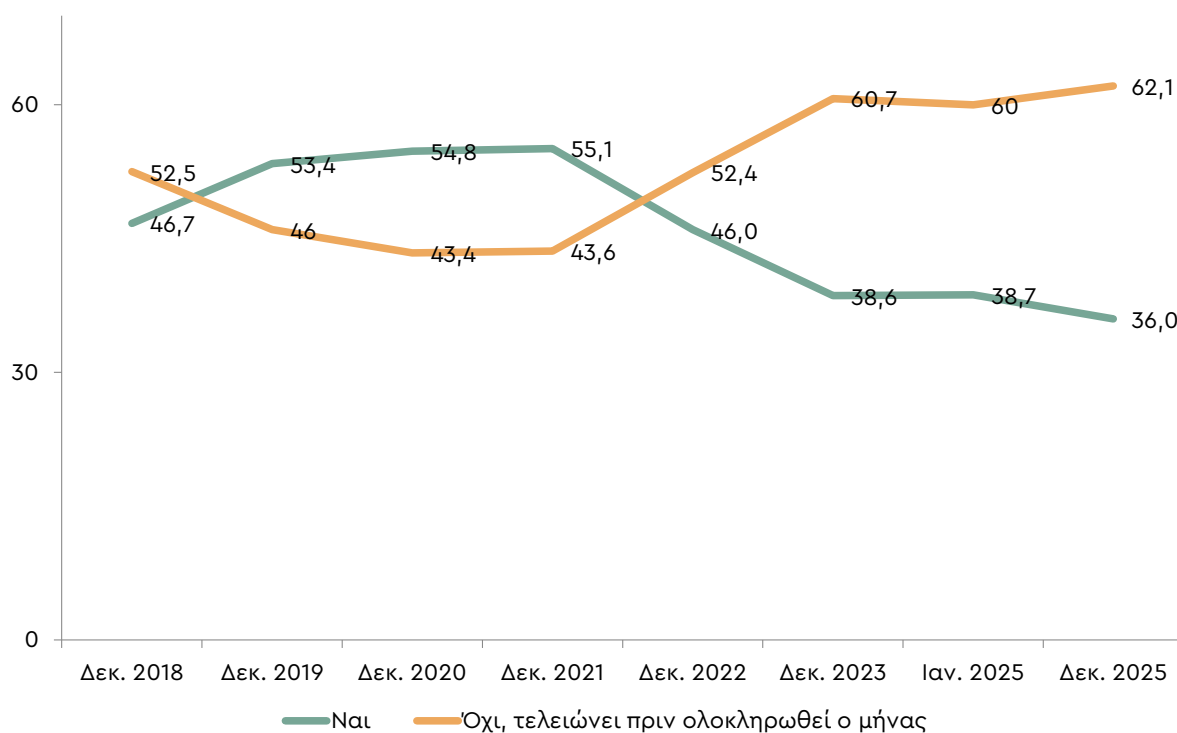
αυτών το μηνιαίο εισόδημα δεν επαρκούσε έως το τέλος του μήνα, έναντι 63,9% το 2024. Αναφορικά με την τοπική διάσταση, το μεγαλύτερο ποσοστό νοικοκυριών που το εισόδημά του δεν επαρκεί έως το τέλος του μήνα συγκεντρώνεται στα Νησιά του Αιγαίου και την Κρήτη, παρουσιάζοντας σημαντική αύξηση σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά (65,7% το 2024, έναντι 58,8% το 2023), περνώντας στην πρώτη θέση σε σχέση με το 2023, όπου στη δυσμενέστερη θέση ήταν η Βόρεια Ελλάδα.

Όσον αφορά τα στοιχεία για τις δαπάνες στις οποίες τα νοικοκυριά διέθεσαν τα περισσότερα χρήματα το 2025, οι 3 πρώτες κατηγορίες δαπανών παραμένουν οι λογαριασμοί σπιτιού (65,5% το 2025 έναντι 64,9% το 2024), τα είδη διατροφής (65,2% το 2025 έναντι 63,4% το 2024), και η θέρμανση (48,9% το 2025 έναντι 53,4% το 2024). Σημαντικό τμήμα των δαπανών των νοικοκυριών, ωστόσο, αντιπροσωπεύουν και εκείνες που αφορούν την υγεία-φάρμακα (48,2% το 2025 έναντι 51,3% το 2024) και την μετακίνηση (38,5% το 2025 έναντι 42,9% το 2024).

Γράφημα 2. Μηνιαία επάρκεια εισοδήματος νοικοκυριών
- Συγκριτικό γράφημα ετών 2025 – 2024 -

Γράφημα 3. Το εισόδημα επαρκεί για όλο τον μήνα;
- Διαχρονικό γράφημα -

Τα στοιχεία για τη μηνιαία επάρκεια του εισοδήματος αναδεικνύουν σημαντικές διαφοροποιήσεις ανάλογα με την πηγή εισοδήματος. Οι μισθωτοί και οι συνταξιούχοι εμφανίζουν παρόμοια εικόνα οικονομικής στενότητας, καθώς περίπου έξι στους δέκα δηλώνουν ότι το εισόδημά τους δεν επαρκεί έως το τέλος του μήνα (63,3% και 62,0% αντίστοιχα), ενώ μόλις το 35,2% των μισθωτών και το 37,8% των συνταξιούχων αναφέρουν επαρκές εισόδημα. Αντίθετα, όσοι αντλούν εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα βρίσκονται σε σαφώς ευνοϊκότερη θέση, καθώς το 50,0% δηλώνει ότι το εισόδημά του επαρκεί μηνιαίως, ποσοστό αισθητά υψηλότερο σε σύγκριση με τις άλλες δύο κατηγορίες, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό ανεπάρκειας περιορίζεται στο 48,5%.

Συμπερασματικά, τα ευρήματα σχετικά με την επάρκεια του εισοδήματος και τις δαπάνες των νοικοκυριών αναδεικνύουν για άλλη μια χρονιά τη δυσμενή οικονομική κατάσταση των τελευταίων. Παρά τις όποιες ενδείξεις μιας – οριακής ως επί το πλείστον – βελτίωσης των ποσοστών που εξετάστηκαν σε σχέση με τα αντίστοιχα προηγούμενων ερευνών, το αυξημένο κόστος διαβίωσης λόγω των διαδοχικών αυξήσεων των τιμών και του κόστους της ενέργειας εξακολουθεί να επηρεάζει βαθύτατα τις οικονομικές δραστηριότητες των ελληνικών νοικοκυριών, και εντονότερα τους/τις μισθωτούς/ές και τους/τις συνταξιούχους.

ΒΙΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ, ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΑ

Αναφορικά με το βιοτικό επίπεδο των νοικοκυριών, αποτυπώνεται μια εικόνα ήπιας επιδείνωσης σε σχέση με το 2024, ιδιαίτερα στα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα, στα οποία είχαν καταγραφεί ήδη υψηλά ποσοστά ανέχειας, φτώχειας και εισοδηματικής επισφάλειας. Ξεκινώντας από την πιο ευάλωτη κατηγορία, το ποσοστό των νοικοκυριών που δεν μπορούν να καλύψουν ούτε τις απολύτως βασικές τους ανάγκες ανέρχεται το 2025 στο 12,1%, παρουσιάζοντας μικρή αύξηση σε σχέση με το 2024 (11,7%).

Η κατηγορία των νοικοκυριών που χρειάζεται να κάνουν περικοπές για να καλύψουν τα αναγκαία, το 2025 καταγράφεται σε ποσοστό 54,0%, αυξημένο κατά σχεδόν δύο ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το 2024 (52,2%). Πρόκειται για την πολυπληθέστερη κατηγορία διαχρονικά, όπως φαίνεται στο Γράφημα 4, γεγονός που υποδηλώνει ότι η πλειονότητα των νοικοκυριών εξακολουθεί να ζει υπό οικονομική πίεση. Παρότι το ποσοστό αυτό είναι χαμηλότερο από το ανώτατο επίπεδο του 2022 (57,3%), παραμένει σημαντικά υψηλότερο από τα έτη 2019–2021, καταδεικνύοντας ότι οι επιπτώσεις των αλληπάλληλων κρίσεων δεν έχουν εξαλειφθεί.

Αντίθετα, η κατηγορία των νοικοκυριών που τα καταφέρνουν χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες μειώνεται το 2025 στο 27,2%, από 28,8% το 2024. Η υποχώρηση αυτή υποδηλώνει ότι μέρος των νοικοκυριών που μέχρι πρόσφατα διατηρούσαν σχετική οικονομική άνεση μετακινείται προς πιο πιεσμένες κατηγορίες. Σε διαχρονική σύγκριση, το ποσοστό του 2025 απέχει αισθητά από τα υψηλότερα επίπεδα του 2021 (38,4%) και του 2020 (36%), γεγονός που δείχνει σαφή συρρίκνωση της μεσαίας οικονομικής σταθερότητας.

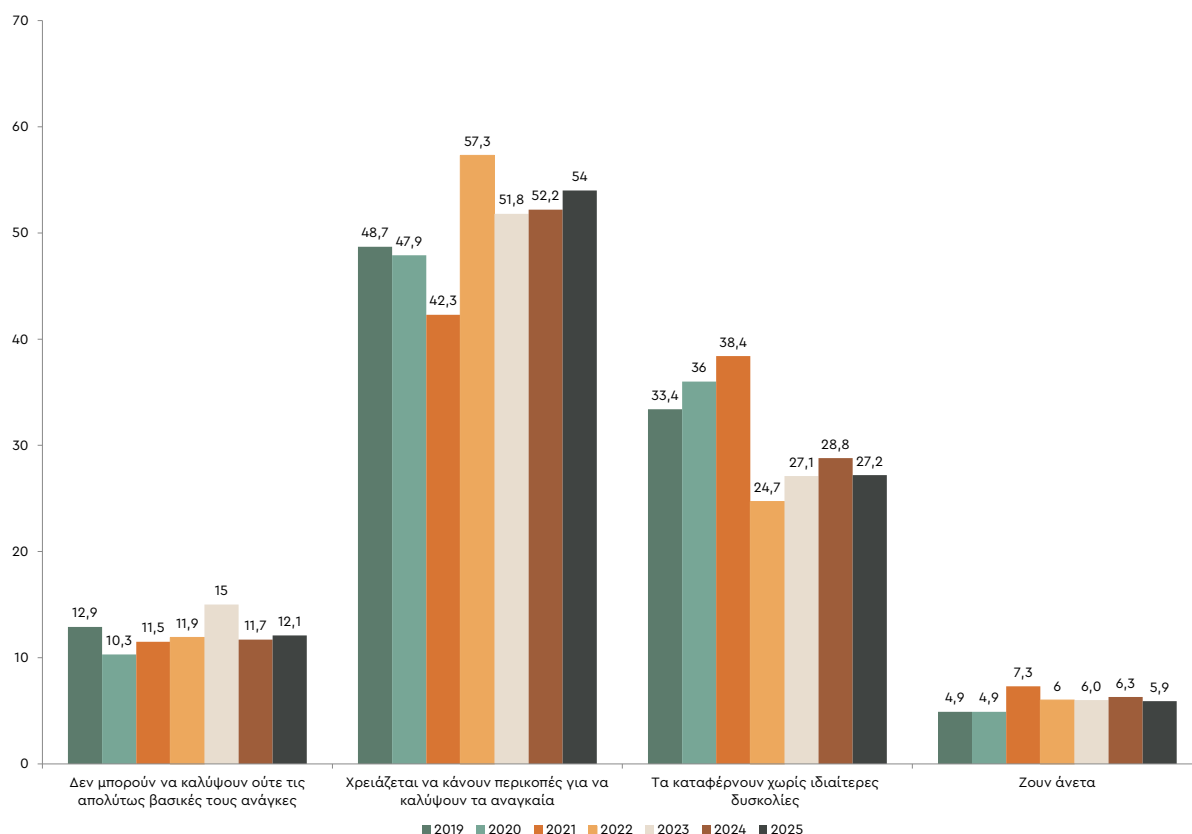
Τέλος, τα νοικοκυριά που δηλώνουν ότι ζουν άνετα το 2025 ανέρχονται σε 5,9%, μειωμένα σε σχέση με το 2024 (6,3%). Αν και πρόκειται για μικρή μεταβολή, ενισχύει την εικόνα περιορισμού της οικονομικής άνεσης.

Συνολικά, το 2025 χαρακτηρίζεται από ελαφρά επιδείνωση στα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα και συρρίκνωση των νοικοκυριών που ζουν άνετα ή χωρίς δυσκολίες.

Εξετάζοντας ενδελεχώς τα στοιχεία, η ανάλυση ως προς τα μέλη του νοικοκυριού αποκαλύπτει έντονες διαφοροποιήσεις στο βιοτικό επίπεδο, με πιο χαρακτηριστική και ανησυχητική την κατάσταση των ατόμων που ζουν μόνο τους.

Στα μονοπρόσωπα νοικοκυριά καταγράφεται η πιο οξεία μορφή οικονομικής δυσχέρειας σε σχέση με όλες τις υπόλοιπες κατηγορίες μεγέθους νοικοκυριού. Το 2025, το 18,6% των ατόμων που ζουν μόνο τους δηλώνει ότι τα χρήματα δεν επαρκούν ούτε για την κάλυψη των αναγκών και χρειάζονται επιπλέον πόρους ακόμη και για τις απολύτως βασικές ανάγκες. Το ποσοστό αυτό είναι μακράν το υψηλότερο μεταξύ όλων των κατηγοριών νοικοκυριών, δηλαδή σε σύγκριση με τα νοικοκυριά δύο ατόμων (12,5%), τριών ατόμων (8,7%), τεσσάρων (9,9%) και πέντε ή περισσότερων ατόμων (11,8%). Η διαφορά αυτή καταδεικνύει με σαφήνεια ότι η μοναχική διαβίωση αποτελεί τον ισχυρότερο παράγοντα κινδύνου για ακραία οικονομική στέρηση, πιθανά λόγω της αδυναμίας επιμερισμού σταθερών εξόδων όπως η στέγαση και η ενέργεια.

Γράφημα 4. Εισόδημα και βιοτικό επίπεδο νοικοκυριών
- Διαχρονικό γράφημα -

Στις υπόλοιπες κατηγορίες οικονομικής κατάστασης, τα μονοπρόσωπα νοικοκυριά εμφανίζουν μεν υψηλά ποσοστά οικονομικής πίεσης, όμως δεν βρίσκονται στην πιο δυσμενή θέση σε σύγκριση με τα μεγαλύτερα νοικοκυριά. Ειδικότερα, το 48% των ατόμων που ζουν μόνο τους δηλώνει ότι χρειάζεται να κάνει περικοπές για να καλύψει τα αναγκαία, ποσοστό σημαντικό αλλά χαμηλότερο από εκείνο των νοικοκυριών δύο ατόμων (51,7%), τριών ατόμων (55%), τεσσάρων ατόμων (59%) και πέντε ή περισσότερων ατόμων (62,6%). Αυτό δείχνει ότι, όσο αυξάνονται τα μέλη του νοικοκυριού, η γενικευμένη οικονομική πίεση εντείνεται, ακόμη κι αν δεν εκδηλώνεται με τη μορφή ακραίας στέρησης.

Συνολικά, η κρίσιμη διαφοροποίηση των μονοπρόσωπων νοικοκυριών εντοπίζεται κυρίως στην ακραία αδυναμία κάλυψης ακόμη και των αναγκών, όπου εμφανίζουν το υψηλότερο ποσοστό με μεγάλη και σαφή απόσταση από όλες τις άλλες κατηγορίες. Αυτό τα καθιστά τη πλέον ευάλωτη ομάδα από άποψη βασικής οικονομικής επιβίωσης, ενώ στα μεγαλύτερα νοικοκυριά το πρόβλημα μετατοπίζεται κυρίως στη συνεχή ανάγκη περικοπών για να καλυφθούν τα αναγκαία καθώς αυξάνονται τα μέλη. Σε αυτή την κατηγορία ανήκει το 51,7%

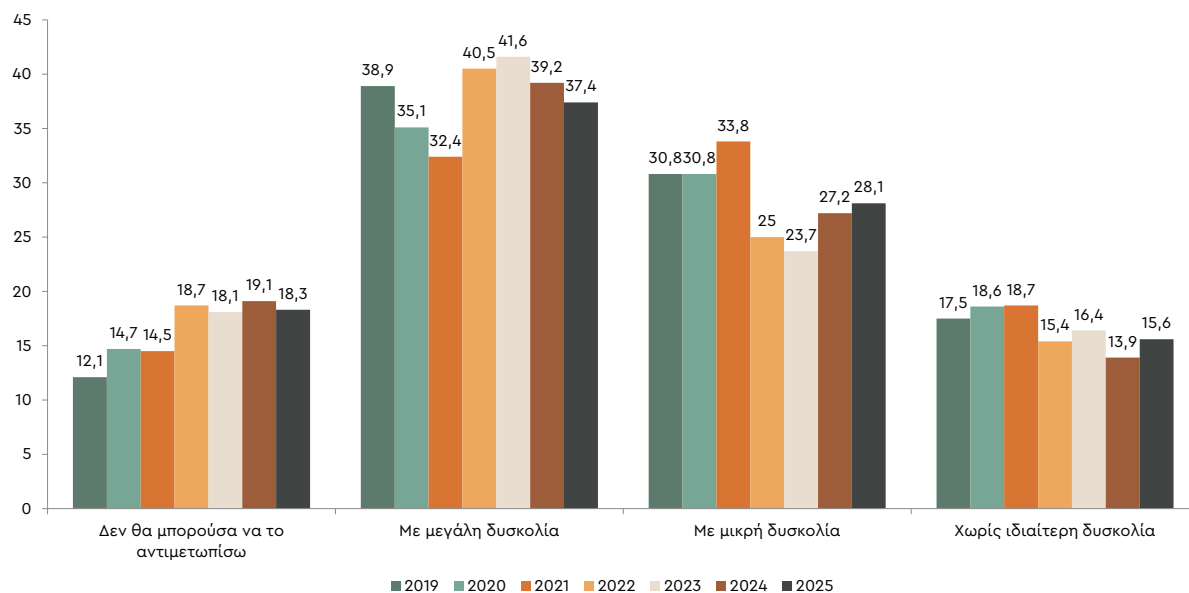
των νοικοκυριών με δύο μέλη, το 55% των νοικοκυριών με τρία μέλη, το 59% αυτών με τέσσερα μέλη το 62,6% των νοικοκυριών που αριθμούν πέντε ή περισσότερα μέλη.

Εστιάζοντας στο οικογενειακό ετήσιο εισόδημα, παρατηρείται ότι στα νοικοκυριά με εισόδημα έως 10.000 ευρώ, η κατάσταση είναι ιδιαίτερα κρίσιμη: το 30,5% δεν καλύπτει ούτε τις βασικές ανάγκες και σχεδόν τα μισά νοικοκυριά (49,7%) χρειάζεται να κάνουν περικοπές για να καλύψουν τα αναγκαία. Καθώς το εισόδημα αυξάνεται, η ακραία δυσκολία μειώνεται δραστικά και σχεδόν εκμηδενίζεται πάνω από τις 25.000 ευρώ, ωστόσο η ανάγκη περικοπών παραμένει σημαντική ακόμη και στα μεσαία εισοδηματικά στρώματα. Συγκεκριμένα, το 63,1% των νοικοκυριών με ετήσιο εισόδημα 10.001-18.000€ αναγκάζεται σε περικοπές για την κάλυψη των αναγκών, και το αντίστοιχο ποσοστό για τα νοικοκυριά με 18.000-25.000€ είναι 58,8%, για τα νοικοκυριά με 25.001-30.000€ είναι 48,3% και ακόμη και για τα νοικοκυριά με ετήσιο οικογενειακό εισόδημα άνω των 30.000€ είναι 34,8%. Μόνο στα εισοδήματα άνω των 30.000€ παρατηρείται ουσιαστική μετατόπιση προς την οικονομική άνεση, χωρίς όμως να εξαφανίζεται πλήρως η πίεση.

Ως προς την περιοχή, εστιάζοντας αποκλειστικά στις δύο χειρότερες κατηγορίες (όσοι χρειάζονται περικοπές και όσοι δεν καλύπτουν ούτε τα βασικά), διαπιστώνονται σημαντικές γεωγραφικές ανισότητες. Η Κεντρική Ελλάδα και η Βόρεια Ελλάδα εμφανίζουν τα υψηλότερα ποσοστά νοικοκυριών που χρειάζονται περικοπές, με 57,2% και 55,1% αντίστοιχα, ενώ ταυτόχρονα καταγράφουν και σχετικά αυξημένα ποσοστά νοικοκυριών που δεν επαρκούν για τα αναγκαία (13,6% και 12,2%). Αντίθετα, η Αττική παρουσιάζει ελαφρώς χαμηλότερο ποσοστό ακραίας δυσκολίας (11%), αλλά παραμένει υψηλό το ποσοστό όσων κάνουν περικοπές (51%), γεγονός που δείχνει ευρύτερη πίεση.

Εν συνεχεία, το ποσοστό των νοικοκυριών που δηλώνουν ότι δεν θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν ένα έκτακτο έξοδο της τάξης των 500 € έχει διαμορφωθεί στο 18,3% και όσων θα το αντιμετώπιζαν με μεγάλη δυσκολία στο 37,4% (Γράφημα 5). Τα ποσοστά αυτά είναι κατά τι χαμηλότερα από αυτά του 2024 (19,1% και 39,2% αντίστοιχα), διατηρούνται ωστόσο σε υψηλά επίπεδα. Ένα στα τρία νοικοκυριά θα αντιμετώπιζε μικρή δυσκολία απέναντι σε ένα τέτοιο έκτακτο έξοδο (28,1%), ενώ μόλις το 15,6% δεν θα αντιμετώπιζε δυσκολία. Τα μονοπρόσωπα νοικοκυριά βρίσκονται και πάλι στη δυσμενέστερη θέση, καθώς το ένα στα τέσσερα (24,7%) δεν θα μπορούσε να αντιμετωπίσει ένα έκτακτο έξοδο του ύψους των 500€. Όπως είναι αναμενόμενο, όσο αυξάνεται το εισόδημα τόσο μικραίνει το ποσοστό των νοικοκυριών που δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν το έκτακτο έξοδο. Είναι ενδεικτικό, ότι το 38,5% των νοικοκυριών με ετήσιο οικογενειακό εισόδημα ως 10.000 € δεν είναι σε θέση να δαπανήσει εκτάκτως 500 €, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τα νοικοκυριά με 25.000 € εισόδημα και άνω είναι περίπου 5%. Ωστόσο, δυσκολία να ανταπεξέλθουν δηλώνουν όλες οι εισοδηματικές κατηγορίες: το μεγαλύτερο ποσοστό καταγράφεται στην κατηγορία 10.000-18.000 €, δηλαδή 46,3%, και το μικρότερο στην κατηγορία 30.000 € και άνω, δηλαδή 20,9%.

Γράφημα 5. Ένα έκτακτο αλλά απολύτως αναγκαίο έξοδο της τάξης των 500 ευρώ θα το αντιμετωπίζατε – Διαχρονικό γράφημα –

ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ

Παρά την μείωση που παρατηρήθηκε στο προηγούμενο έτος, το ποσοστό των νοικοκυριών που αδυνατεί να αποταμιεύσει αυξήθηκε εκ νέου αισθητά, φτάνοντας το 83,5%. Πάνω από 8 στα 10 νοικοκυριά αδυνατούν να αποταμιεύσουν κάποιο ποσοστό του εισοδήματός τους και το 2025, με το σχετικό ποσοστό να εξακολουθεί να είναι συντριπτικό για άλλη μια χρονιά (Πίνακας 1).

Πίνακας 1: Τι ποσοστό του εισοδήματός καταφέρνετε να αποταμιεύσετε;
-Διαχρονικός πίνακας-

	Δεκ. 2016	Δεκ. 2017	Δεκ. 2018	Δεκ. 2019	Δεκ. 2020	Δεκ. 2021	Δεκ. 2022	Δεκ. 2023	Ιαν. 2025	Δεκ. 2025
Δεν καταφέρνω να αποταμιεύσω	93,7	93,5	90,3	79,9	81,8	80,1	85,3	84,8	81,6	83,5
Έως 10%	3,3	4,3	6,0	13,6	10,4	10,5	7,1	9,3	7,7	8,3
11-20%	1,1	1,6	2,2	3,6	2,9	3,0	2,9	3,4	4,1	2,9
Άνω του 20%	0,7	0,8	0,8	1,9	2,4	3,7	1,7	0,9	2,5	2,8
ΔΑ	1,2	0,8	0,7	1,1	2,5	2,7	2,9	1,6	4,1	2,5

Εκτός από το σταθερά υψηλό ποσοστό των νοικοκυριών που αδυνατεί να αποταμιεύσει, από τα ευρήματα της έρευνάς προκύπτει πως και το 2025 η αποταμίευση αποτέλεσε δυνατότητα κυρίως των νοικοκυριών με υψηλότερα εισοδήματα. Ειδικότερα, ενώ το ποσοστό των νοικοκυριών με εισόδημα έως 18.000 € τον χρόνο που καταφέρνει να αποταμιεύσει είναι 12,8%, το ποσοστό αυτό γίνεται 17,2% για τα νοικοκυριά με εισόδημα 18.001 € – 25.000 €, 17,4% για εισόδημα 25.001 € – 30.000 € και 34,4% για εισόδημα άνω των 30.000 €.

Ωστόσο, ακόμη και στα νοικοκυριά με μεγαλύτερα εισοδήματα που έχουν μεγαλύτερη δυνατότητα αποταμίευσης, τα ποσοστά των νοικοκυριών που κατάφεραν να αποταμιεύσουν μειώθηκαν το 2025 σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Σε όλες τις κατηγορίες μεγέθους εισοδήματος, πλην εκείνης για τα εισοδήματα 18.001 € – 25.000 € (όπου παρατηρείται αύξηση της τάξεως του 0,5% – από 16,7% το 2024 σε 17,2% το 2025), παρατηρείται μείωση των νοικοκυριών που κατάφεραν να αποταμιεύσουν. Συγκεκριμένα, στα νοικοκυριά με εισόδημα 25.001 € – 30.000 € συντελείται σημαντική μείωση του σχετικού ποσοστού από το 28,1% του 2024 στο 17,4% που καταγράφηκε και παραπάνω, ενώ μικρότερη μείωση σημειώνεται και στα εισοδήματα άνω των 30.000 €, από το 36,3% του 2024 στο φετινό 34,4%.

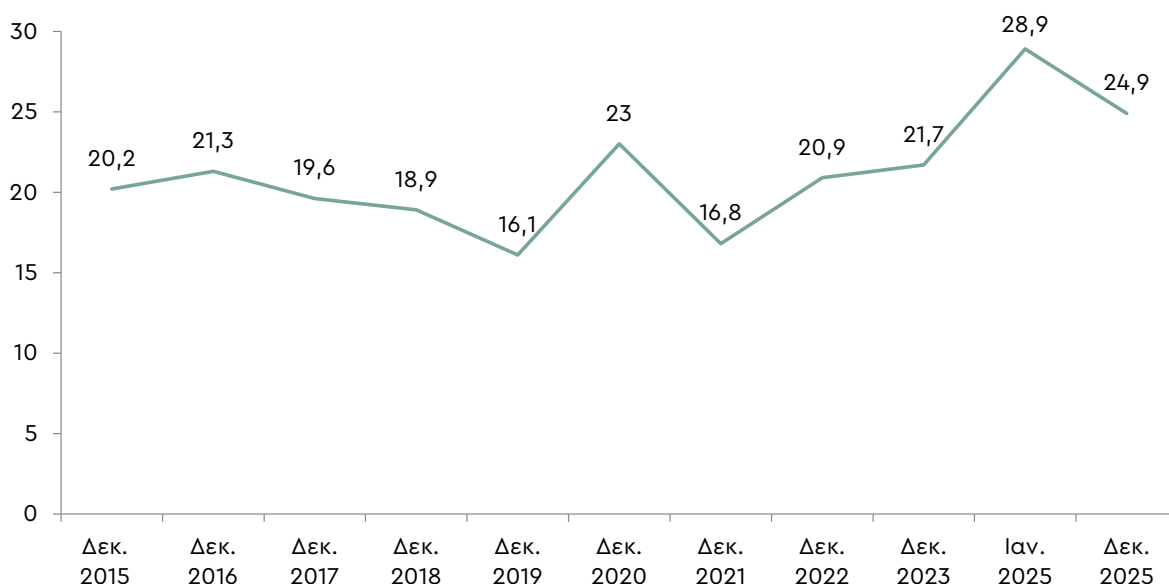
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

Υποχρεώσεις προς Δημόσιο (π.χ. εφορία, ασφαλιστικά ταμεία)

Πτώση καταγράφεται το 2025 στο ποσοστό των νοικοκυριών με ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο, με το 24,9% να δηλώνει ότι έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο. Συγκεκριμένα, πρόκειται για μείωση 4 ποσοστιαίων μονάδων σε σύγκριση με το 28,9% του 2024, όταν είχε συντελεστεί σημαντική αύξηση της τάξεως του 7,2% σε σχέση με το 2023. Το προαναφερόμενο ποσοστό (24,9%) επιμερίζεται σε 13,2% για τα νοικοκυριά των οποίων οι ληξιπρόθεσμες οφειλές δεν έχουν ρυθμιστεί (15,9% το αντίστοιχο ποσοστό το 2024) και σε 11,7% όσων οι οφειλές είναι ρυθμισμένες (13% το αντίστοιχο ποσοστό το 2024) (Γράφημα 6).

Παρά τη μείωση που σημειώνεται, το ποσοστό των νοικοκυριών με οφειλές προς το Δημόσιο παραμένει υψηλό, λόγω της υφιστάμενης οικονομικής πραγματικότητας, και κυρίως της ακρίβειας. Από τα επιμέρους στοιχεία, και το 2025, τα υψηλότερα ποσοστά ληξιπρόθεσμων οφειλών παρατηρήθηκαν στα νοικοκυριά με τρία και περισσότερα μέλη, όπου περισσότερα από ένα στα τρία νοικοκυριά εξακολουθούν να έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο, είτε αυτές είναι ρυθμισμένες είτε όχι. Και φέτος, το ποσοστό των νοικοκυριών με οφειλές προς το Δημόσιο αυξάνεται όσο αυξάνονται και τα μέλη της οικογενείας, προσεγγίζοντας τα τέσσερα στα δέκα των νοικοκυριών με περισσότερα από πέντε μέλη. Σημαντική επίσης είναι η συσχέτιση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο με τα νοικοκυριά με εισόδημα έως 10.000 € (31,7% εκ των οποίων το 19,7% αφορά σε μη ρυθμισμένες και το 12,0% σε ρυθμισμένες οφειλές).

Γράφημα 6. Ποσοστό νοικοκυριών με ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο (εφορία, ασφαλιστικά ταμεία) ανεξάρτητα εάν είναι ρυθμισμένες

Όσον αφορά την εκτίμηση των νοικοκυριών για τη δυνατότητά τους να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους προς το Δημόσιο την επόμενη χρονιά, δηλαδή το 2026, το 25,7% δήλωσε πως δεν θα καταφέρει να ανταποκριθεί σε αυτές. Το συγκεκριμένο ποσοστό διατηρείται περίπου στα ίδια επίπεδα με το αντίστοιχο της προηγούμενης έρευνας και τις εκτιμήσεις των νοικοκυριών για το 2025 (25,4%). Επιπλέον, από τα επιμέρους στοιχεία της έρευνας σημειώνεται ότι τα υψηλότερα ποσοστά νοικοκυριών που δήλωσαν ότι δεν θα καταφέρουν να ανταποκριθούν στις μελλοντικές τους υποχρεώσεις προς το Δημόσιο καταγράφηκαν στα νοικοκυριά με ετήσιο εισόδημα έως 10.000 € (41,8%), καθώς και στα νοικοκυριά με ένα (29,4%) και με περισσότερα από πέντε μέλη (27,9%).

Τραπεζικές υποχρεώσεις νοικοκυριών

Το ποσοστό των νοικοκυριών που έχει οικονομικές υποχρεώσεις προς τις τράπεζες εκτός από στεγαστικό δάνειο (π.χ. καταναλωτικό δάνειο, κάρτες) κινείται και αυτό στα ίδια επίπεδα με το υψηλό 29,7% του 2024, σημειώνοντας οριακή μόνο μείωση και φτάνοντας το 29,1%. Κυρίως τα μεγαλύτερα νοικοκυριά, και πάλι, είναι αυτά που έχουν βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς τράπεζες (21,1% των νοικοκυριών με 1 άτομο έναντι 37,2% των νοικοκυριών με 4 άτομα και 40,5% των νοικοκυριών με παραπάνω από 5 άτομα).

Όσον αφορά τις ληξιπρόθεσμες οφειλές, στην τρέχουσα έρευνα το 33,3% των νοικοκυριών δήλωσε ότι δεν καταφέρνει να εξυπηρετεί εγκαίρως τις δόσεις του. Παρά την σημαντική μείωση που σημειώνεται σε σύγκριση με το αντίστοιχο 40% του 2024, το ποσοστό εξακολουθεί

να βρίσκεται σε πολύ ψηλά επίπεδα. Το γεγονός αυτό αποτελεί μια από τις πολλές ενδείξεις της επίμονης πληθωριστικής κρίσης και των συνεπειών σε επίπεδο ελληνικής οικονομίας τα 3 τελευταία χρόνια. Παρά την βελτίωση που καταγράφεται, το 1 στα 3 νοικοκυριά εξακολουθεί να μην μπορεί να εξυπηρετήσει τις δόσεις του, μέσα σε μια εποχή όπου η κρίση μετά το πέρας της πανδημίας και την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία συνεχίζει να ταλανίζει την ελληνική οικονομία.

Σε επίπεδο εισοδήματος, το 44,4% των νοικοκυριών με εισόδημα έως 10.000 € δήλωσαν ότι έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές. Με εξαίρεση τα νοικοκυριά με εισόδημα άνω των 30.000 €, όσο ανεβαίνουμε τις εισοδηματικές κλίμακες το ποσοστό μειώνεται σημαντικά, φτάνοντας στο 25,4% σε νοικοκυριά με εισόδημα 25.001 € – 30.000 €. Σε αντίθεση με τα ευρήματα της προηγούμενης έρευνας εισοδήματος για το 2024, όπου στα νοικοκυριά με εισόδημα άνω των 30.000 €, την ανώτερη εισοδηματική κλίμακα, το ποσοστό εκείνων με ληξιπρόθεσμες οφειλές προς τις τράπεζες ήταν το χαμηλότερο από τα υπόλοιπα, στην παρούσα έρευνα το αντίστοιχο ποσοστό δεν ακολουθεί την ίδια γραμμική πτωτική πορεία. Στα νοικοκυριά με εισόδημα άνω των 30.000 €, συγκεκριμένα, το ποσοστό όσων έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές φτάνει στο 29,1%, ξεπερνώντας το 25,4% της αμέσως χαμηλότερης εισοδηματικής κλίμακας.

Σε επόμενη ερώτηση σχετικά με τις εκτιμήσεις τους για το 2026, το 30,3% των νοικοκυριών απάντησε ότι δεν θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις τραπεζικές του υποχρεώσεις. Και εδώ η εκτίμηση για ενδεχόμενη αδυναμία ανταπόκρισης στις οφειλές σχετίζεται θετικά με το οικογενειακό εισόδημα καθώς το 43,7% των νοικοκυριών με εισόδημα έως 10.000 € δήλωσε αρνητική προσδοκία έναντι μόλις του 18,9% των νοικοκυριών με εισόδημα 25.001 € – 30.000 €, καθώς και του 19,7% των νοικοκυριών με εισόδημα άνω των 30.000 €.

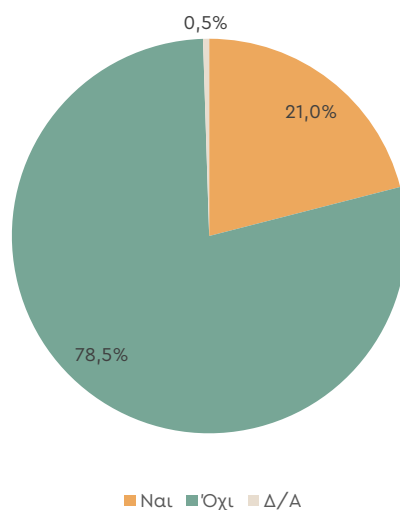
Οφειλές στεγαστικών δανείων

Όσον αφορά τα στεγαστικά δάνεια των νοικοκυριών (αυτών που κατοικούν σε ιδιόκτητο σπίτι), σημειώνεται εκ νέου μια οριακή μείωση αυτών που δήλωσαν ότι έχουν στεγαστικό δάνειο το οποίο τρέχει ακόμα (21% τον Δεκέμβριο του 2025 έναντι 21,9% της έρευνας Ιανουαρίου 2025).

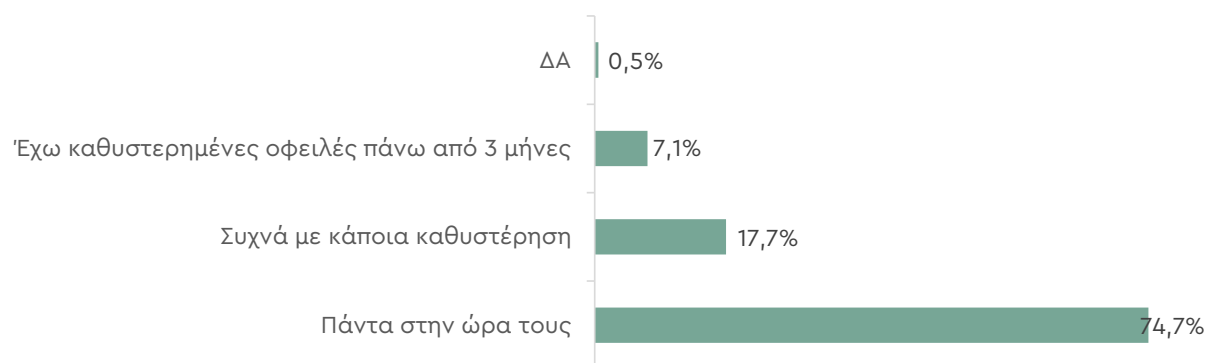
Επιπλέον, σε επίπεδο εισοδήματος, τα νοικοκυριά με εισοδήματα έως 18.000 € που έχουν στεγαστικό δάνειο συγκεντρώνουν χαμηλότερα ποσοστά συγκριτικά με τις άλλες εισοδηματικές κατηγορίες. Συγκεκριμένα, το 16,5% των νοικοκυριών με εισοδήματα έως 10.000€ και μόνο το 13,5% των νοικοκυριών με εισοδήματα από 10.001 € – 18.000 € δήλωσαν ότι έχουν κάποιο στεγαστικό δάνειο. Αντίθετα, στις υψηλότερες εισοδηματικές κλίμακες, τα ποσοστά των νοικοκυριών που έχουν κάποιο στεγαστικό δάνειο αυξάνονται σημαντικά. Ενδεικτικά, το 25,4% των νοικοκυριών με εισοδήματα από 25.001–30.000€ καθώς και το 38,1% των νοικοκυριών με εισόδημα άνω των 30.000 € δήλωσαν ότι έχουν στεγαστικό δάνειο.

Η ίδια αυξητική τάση παρατηρείται και ως προς το μέγεθος των νοικοκυριών. Ειδικότερα, στα νοικοκυριά που αποτελούνται από 1 άτομο, μόνο το 7,9% δήλωσε πως έχει στεγαστικό

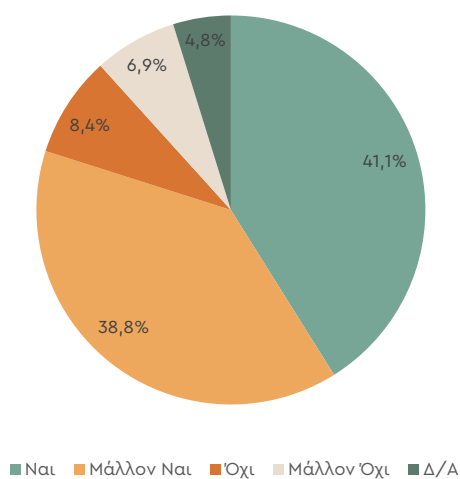
Γράφημα 7. Έχετε στεγαστικό δάνειο που τρέχει ακόμη;

Γράφημα 8. Πώς ανταποκρίνεστε στις δόσεις του στεγαστικού δανείου;

Γράφημα 9. Πιστεύετε ότι θα μπορέσετε να αποπληρώσετε κανονικά τις δόσεις του στεγαστικού σας στο επόμενο έτος;

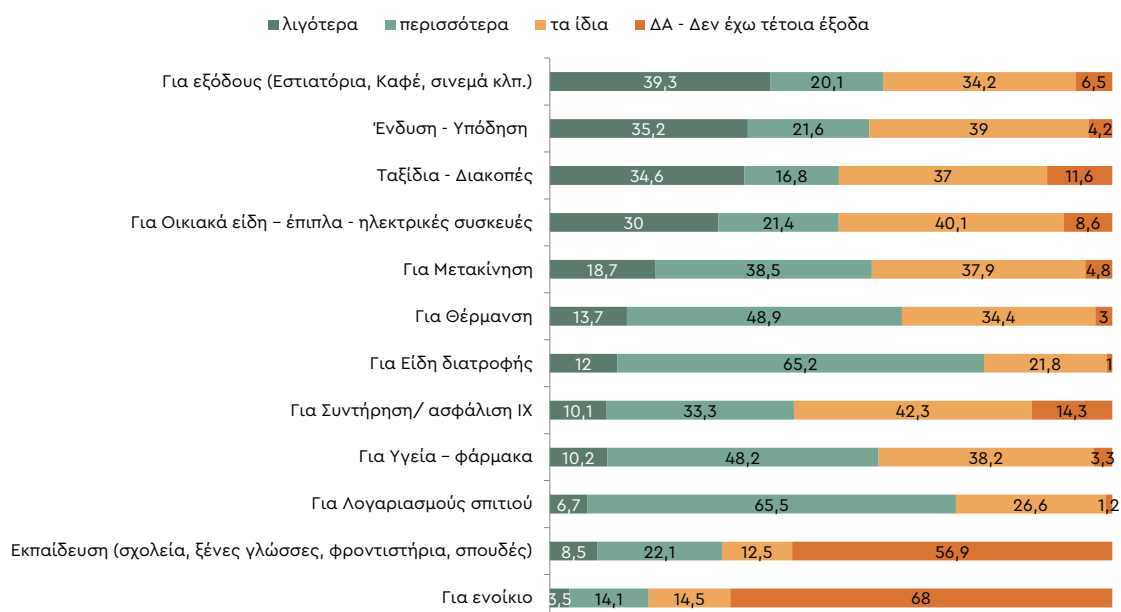

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΕΣ

Οι δαπάνες στις οποίες μείωσαν τα χρήματα που διέθεσαν το 2024 σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο είναι οι εξής, ιεραρχημένες από το υψηλότερο στο χαμηλότερο ποσοστό περικοπών (Γράφημα 10):

- έξοδοι (εστιατόρια, καφέ, σινεμά κ.λπ.) 39,3%,
- ένδυση-υπόδηση: 35,2%,
- ταξίδια-διακοπές: 34,6%,
- οικιακά είδη-έπιπλα-ηλεκτρικές συσκευές: 30,0%,
- μετακίνηση: 18,7%,
- θέρμανση: 13,7%,
- είδη διατροφής: 12%,
- υγεία/φάρμακα: 10,2%
- συντήρηση/ ασφάλιση ΙΧ: 10,1%,
- εκπαίδευση (σχολεία, ξένες γλώσσες, φροντιστήρια, σπουδές): 8,5%,
- λογαριασμοί σπιτιού: 6,7%,
- ενοίκιο: 3,5%.

Γράφημα 10. Δαπάνες νοικοκυριών 2025. Διαθέσατε τα ίδια, λιγότερα ή περισσότερα χρήματα το 2025 σε σχέση με αυτά που διαθέσατε το 2024 στις κατηγορίες δαπανών του νοικοκυριού σας;

Στον αντίποδα, όπως φαίνεται στο ίδιο γράφημα, οι δαπάνες στις οποίες το 2025 αφιέρωσαν περισσότερα χρήματα σε σχέση με το 2024 είναι οι ακόλουθες, ιεραρχημένες από το μεγαλύτερο ποσοστό στο μικρότερο:

- λογαριασμοί σπιτιού: 65,5%,
- είδη διατροφής: 65,2%,
- θέρμανση: 48,9%,
- υγεία – φάρμακα: 48,2%,
- μετακίνηση: 38,5%,
- συντήρηση/ ασφάλιση ΙΧ: 33,3%,
- εκπαίδευση (σχολεία, ξένες γλώσσες, φροντιστήρια, σπουδές): 22,1%,
- ένδυση – υπόδηση: 21,6%,
- οικιακά είδη – έπιπλα – ηλεκτρικές συσκευές: 21,4%,
- έξοδοι: (εστιατόρια, καφέ, σινεμά κ.λπ.): 20,1%,
- ταξίδια – διακοπές: 16,8%,
- ενοίκιο: 14,1%.

Η εξέταση των δαπανών των νοικοκυριών με βάση τον αριθμό των μελών τους δείχνει ότι το ποσοστό των νοικοκυριών που δαπάνησαν περισσότερα για την ένδυση-υπόδηση αυξάνεται όσο αυξάνονται και τα μέλη του νοικοκυριού (14,6% για μονομελή νοικοκυριά έναντι 32,1% για νοικοκυριά με πάνω από 5 άτομα). Η ίδια αυξητική τάση παρουσιάζεται και στα νοικοκυριά που δαπάνησαν λιγότερα για είδη ένδυσης-υπόδησης (28,1% για μονομελή νοικοκυριά έναντι 41,2% για νοικοκυριά άνω των 5 μελών). Το ποσοστό των νοικοκυριών που δαπάνησαν περισσότερα για οικιακή είδη, έπιπλα και ηλεκτρικές συσκευές αυξάνεται όσο αυξάνεται ο αριθμός των μελών του νοικοκυριού (15,6% για μονομελή νοικοκυριά έναντι 26,2% για νοικοκυριά άνω των 5 μελών). Αντίστοιχα, το ποσοστό των νοικοκυριών που δαπάνησαν περισσότερα για μετακίνηση αυξάνεται σημαντικά όσο αυξάνεται ο αριθμός των μελών (22,4% για μονομελή νοικοκυριά έναντι 53,4% για νοικοκυριά απαρτιζόμενα από πάνω από 5 άτομα). Η ίδια τάση σημειώνεται, επίσης, και στις δαπάνες για ταξίδια-διακοπές (12,8% για μονομελή νοικοκυριά έναντι 20,1% για νοικοκυριά με 5 και παραπάνω μέλη), καθώς και στις δαπάνες για εκπαίδευση (7,1% για μονομελή νοικοκυριά έναντι 48,6% για νοικοκυριά άνω των 5 ατόμων). Τέλος, αυξητική τάση ανάλογη με την αύξηση του μεγέθους του νοικοκυριού σημειώνεται και στο ποσοστό των νοικοκυριών που ξόδεψαν λιγότερα για εξόδους (35,2% για μονομελή νοικοκυριά έναντι 47,1% για νοικοκυριά με 5 και παραπάνω άτομα).

Η εξέταση των δαπανών των νοικοκυριών με βάση το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα δείχνει ότι όσο αυξάνεται το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα από 10.000 € σε άνω των 30.000 €:

- Το ποσοστό των νοικοκυριών που διέθεσαν λιγότερα χρήματα για είδη διατροφής, λογαριασμούς σπιτιού και ενοίκιο μειώνεται, αν και όχι ωστόσο γραμμικά.
- Το ποσοστό των νοικοκυριών που διέθεσαν περισσότερα χρήματα για μετακίνηση, ταξίδια – διακοπές και εκπαίδευση αυξάνεται.

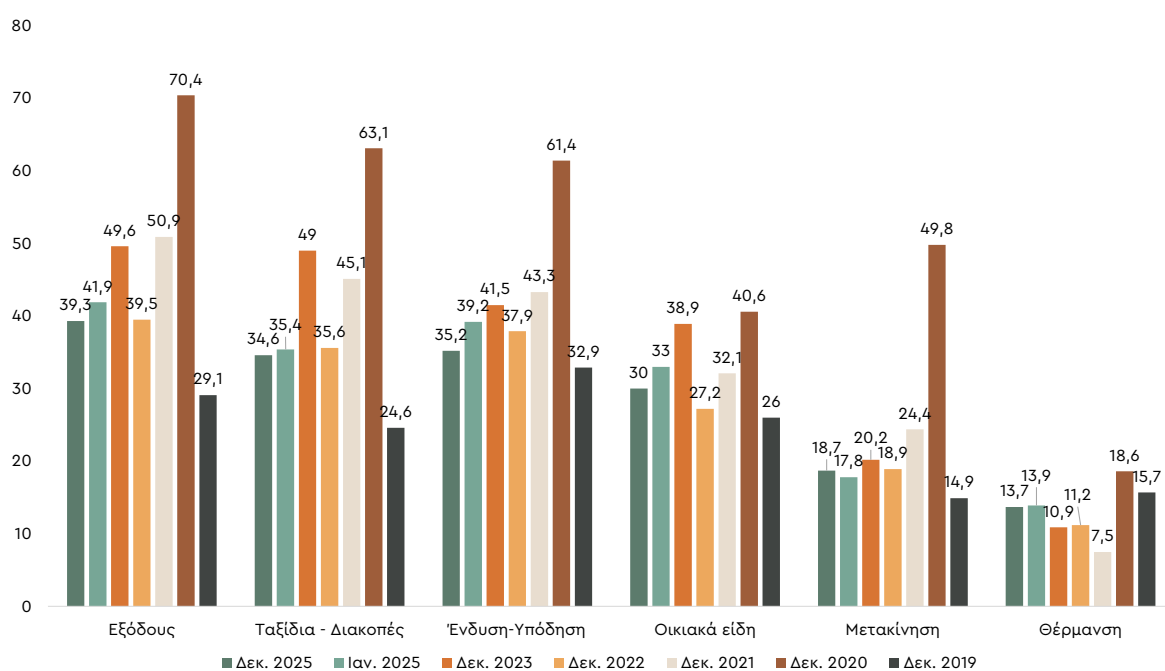
Για άλλη μια χρονιά, περισσότεροι από 1 στους 3 (36,4%) καθυστέρησαν επίσκεψη σε γιατρό, τη λήψη ιατρικής φροντίδας ή την περίθαλψη λόγω οικονομικής στενότητας. Για τον ίδιο λόγο, το 23,2% καθυστέρησε την πληρωμή ρεύματος, το 20,2% την πληρωμή θέρμανσης και το 9,5% την πληρωμή φροντιστηρίων, εκπαίδευσης ή βρεφονηπιακού σταθμού για παιδιά.

Συγκριτικά με τον Ιανουάριο του 2025, όλες οι καθυστερήσεις πληρωμών μειώνονται, πλην της οριακής αύξησης κατά 0,3% της επίσκεψης σε γιατρό: ρεύματος από 28,2% σε 23,2%, θέρμανσης από 22,8% σε 20,2% και φροντιστηρίου εκπαίδευσης από 10,5% σε 9,5%. Ωστόσο, για άλλη μια φορά, η μείωση που καταγράφεται δεν αναιρεί την σημαντική αύξηση των αντίστοιχων ποσοστών που συντελέστηκε το 2024. Η σύγκριση με τα ποσοστά του 2019, μάλιστα, τονίζει το γεγονός ότι και το 2025 τα ποσοστά των καθυστερήσεων διατηρούνται σε γενικές γραμμές στα ίδια υψηλά επίπεδα με αυτά του 2024 και αναδεικνύει τη διατήρηση της γενικότερης αρνητικής εικόνας του διαστήματος Δεκεμβρίου 2019 – Ιανουαρίου 2025 (π.χ. ενδεικτικά το ποσοστό καθυστέρησης πληρωμής ρεύματος το 2019 ήταν 18,1%) (Γράφημα 13).

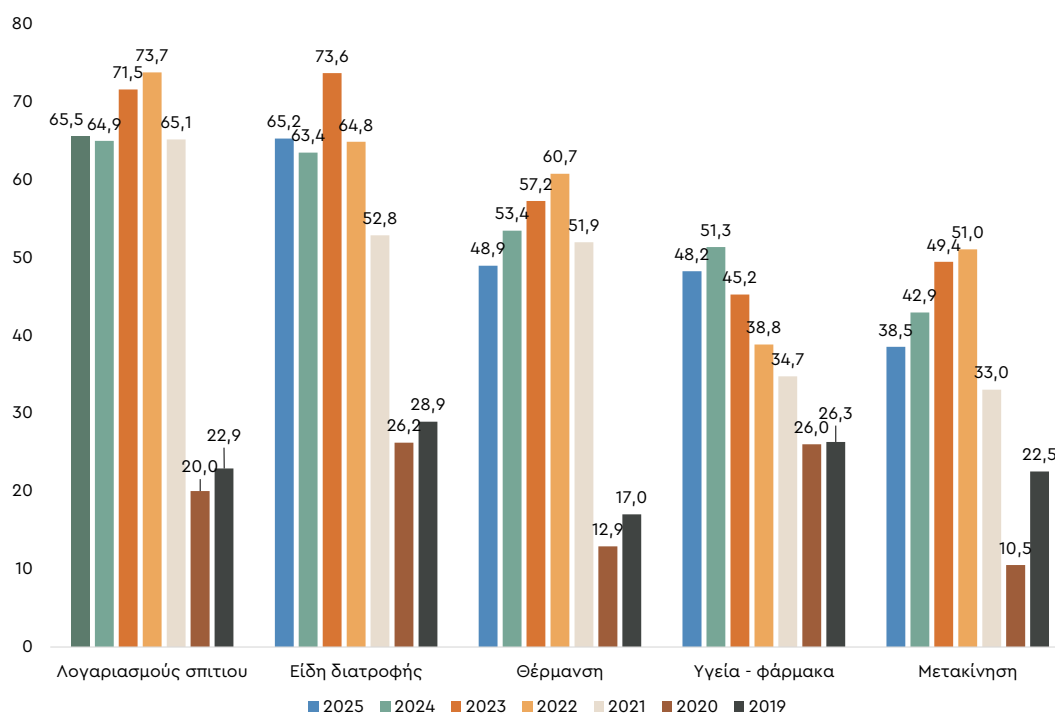
Η αύξηση του οικογενειακού εισοδήματος από έως 10.000 € σε άνω των 30.000 € μειώνει σημαντικά τις καθυστερήσεις και αδυναμίες πληρωμών σε ιατρό από 45,9% σε 18,6%, ρεύμα από 36% σε 13% και θέρμανση από 30,5% σε 14,8%.

Γράφημα 11. Περικοπή δαπάνης ανά κατηγορία

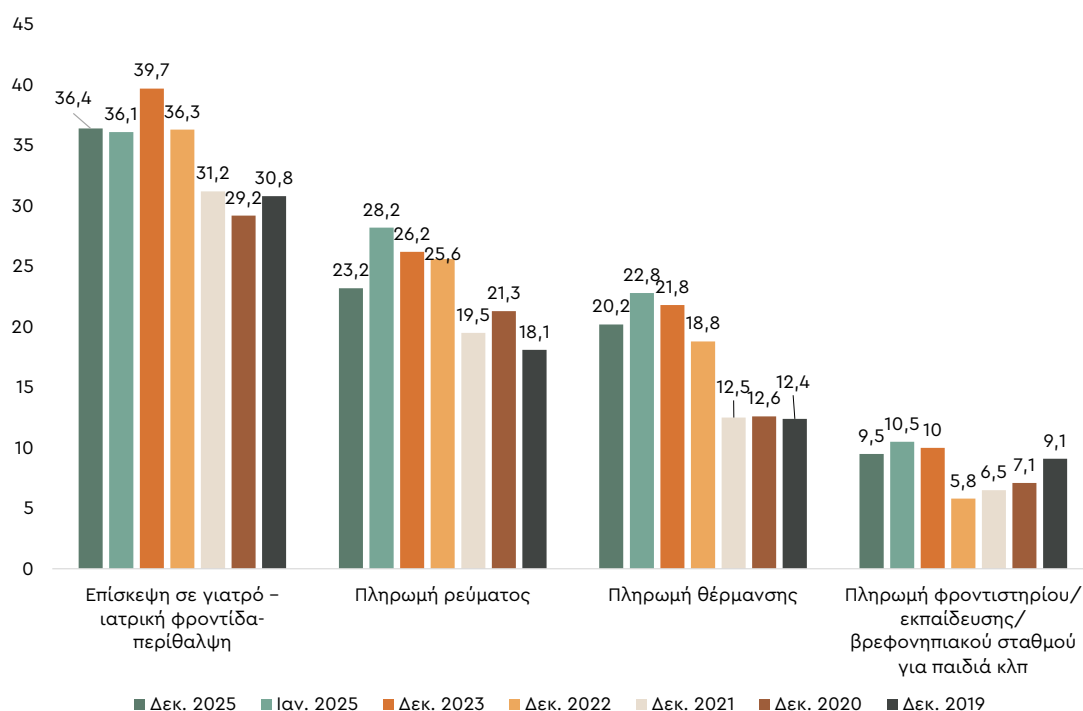
-Διαχρονικό Γράφημα-

Γράφημα 12. Αύξηση δαπανών ανά κατηγορία
-Διαχρονικό γράφημα-

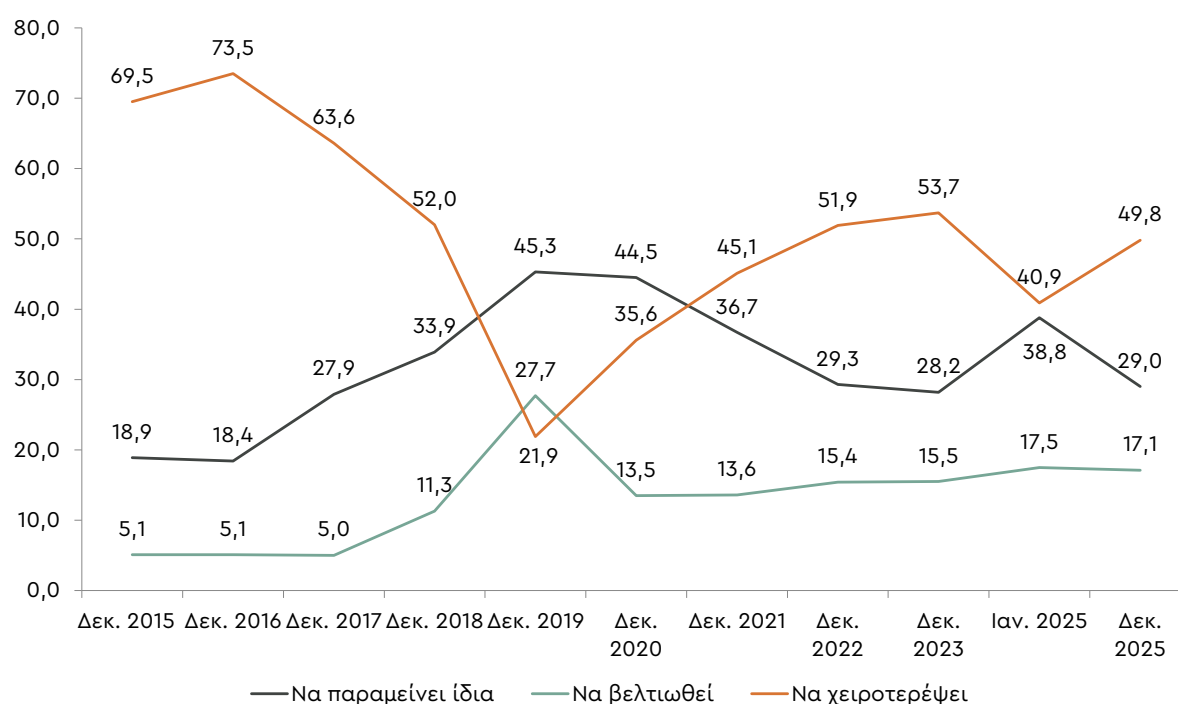
Γράφημα 13. Καθυστέρηση πληρωμής κάποιας ανάγκης λόγω οικονομικής στενότητας
-Διαχρονικό γράφημα-

ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ 2026

Η έντονη βελτίωση των προσδοκιών που καταγράφηκε στην προηγούμενη έρευνα του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ (2024), παρά τη διατήρηση των γενικά αρνητικών προσδοκιών που είχε και τότε επισημανθεί, φαίνεται ότι αντιστρέφεται εν μέρει στην τρέχουσα έρευνα (2025), καθώς οι προσδοκίες των ερωτηθέντων/εισών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους επιδεινώνονται εκ νέου. Συγκεκριμένα, το ποσοστό όσων εκτιμούν ότι το 2026 είναι πιο πιθανό να χειροτερέψει η οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους ανήλθε σε 49,8%, αυξημένο κατά 8,9 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την προηγούμενη χρονιά, κατά την οποία είχε καταγράψει σημαντική μείωση. Η αύξηση αυτή αντικατοπτρίζει κυρίως τη μείωση όσων προσδοκούν ότι η οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους θα παραμείνει σταθερή (29,0% έναντι 38,8% στην προηγούμενη έρευνα), ενώ η μείωση όσων θεωρούν ότι η οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους θα βελτιωθεί είναι οριακή (17,1% έναντι 17,5% στην προηγούμενη έρευνα) (Γράφημα 14).

Γράφημα 14. Θεωρείτε πως η οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού σας το 2024 είναι πιο πιθανό -Διαχρονικό Γράφημα-

Οι αρνητικές προσδοκίες για το 2026 χαρακτηρίζουν οριζόντια όλα τα νοικοκυριά, αφού το ποσοστό των ερωτηθέντων/εισών που αναμένουν να χειροτερέψει η οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους το 2026 είναι απόλυτα ή σχετικά πλειοψηφικό σε όλες τις επιμέρους κατηγορίες.

Ωστόσο, καταγράφονται σημαντικές διαφοροποιήσεις ως προς την έκταση των αρνητικών προσδοκιών, ανάλογα με τα επιμέρους χαρακτηριστικά κάθε νοικοκυριού. Πρώτον, ανάλογα με το μέγεθος/αριθμό μελών του νοικοκυριού, παρατηρείται συγκριτικά μεγαλύτερη απαισιοδοξία μεταξύ των μονοπρόσωπων νοικοκυριών (51,8%), αλλά και των νοικοκυριών με τέσσερα (51,1%) ή πέντε και περισσότερα μέλη (50,8%), κάτι που πιθανότατα σχετίζεται με τις λιγότερες πηγές εισοδήματος (π.χ. ένας μόνο μισθός) αλλά και τον κατά κεφαλήν επιμερισμό των δαπανών στην πρώτη κατηγορία² και με τα μεγαλύτερα έξοδα στις υπόλοιπες, ιδίως όταν στα μέλη του νοικοκυριού περιλαμβάνονται και εξαρτώμενα τέκνα ή άλλα μη εργαζόμενα πρόσωπα, όπως αναλύθηκε και παραπάνω.

Αντίστοιχα, οι αρνητικές προσδοκίες για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού το 2026 μειώνονται σημαντικά -αν και παραμένουν σχετικά υψηλές- όσο αυξάνεται το οικογενειακό εισόδημα. Οι ερωτώμενοι/ες που διαβιούν σε νοικοκυριά με συνολικό εισόδημα μέχρι 10.000€ και με 10.000–18.000€ κατ' έτος είναι συγκριτικά περισσότερο απαισιόδοξοι/ες σε ποσοστό 53,9% και 55,8% αντίστοιχα, με τη δεύτερη κατηγορία μάλιστα να είναι η συγκριτικά πιο απαισιόδοξη από όλες, αφού σε αυτή καταγράφεται και το χαμηλότερο ποσοστό όσων θεωρούν ότι η οικονομική τους κατάσταση θα βελτιωθεί το 2026 (μόλις 13,4%). Το ποσοστό, αντίθετα, όσων θεωρούν ότι η οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους θα χειροτερέψει το 2026 μειώνεται αισθητά, παραμένοντας όμως σχετικά πλειοψηφικό, μεταξύ όσων ζουν σε νοικοκυριά με συνολικό ετήσιο εισόδημα 18.000–25.000 € (48,7%), 25.000–30.000€ (43,1%) και άνω των 30.000€ (38,2%). Εάν οι εκτιμήσεις αυτές επιβεβαιωθούν και, επομένως, η οικονομική κατάσταση των πιο αδύναμων οικονομικά νοικοκυριών χειροτερέψει περαιτέρω και συγκριτικά σε μεγαλύτερο ποσοστό από τα ισχυρότερα οικονομικά νοικοκυριά, ενδέχεται να αυξηθούν περισσότερο οι ανισότητες μεταξύ των χαμηλών και μεσαίων εισοδημάτων αφ' ενός και των μεγάλων εισοδημάτων αφ' ετέρου, που ήδη καταγράφονται στην παρούσα έρευνα.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ

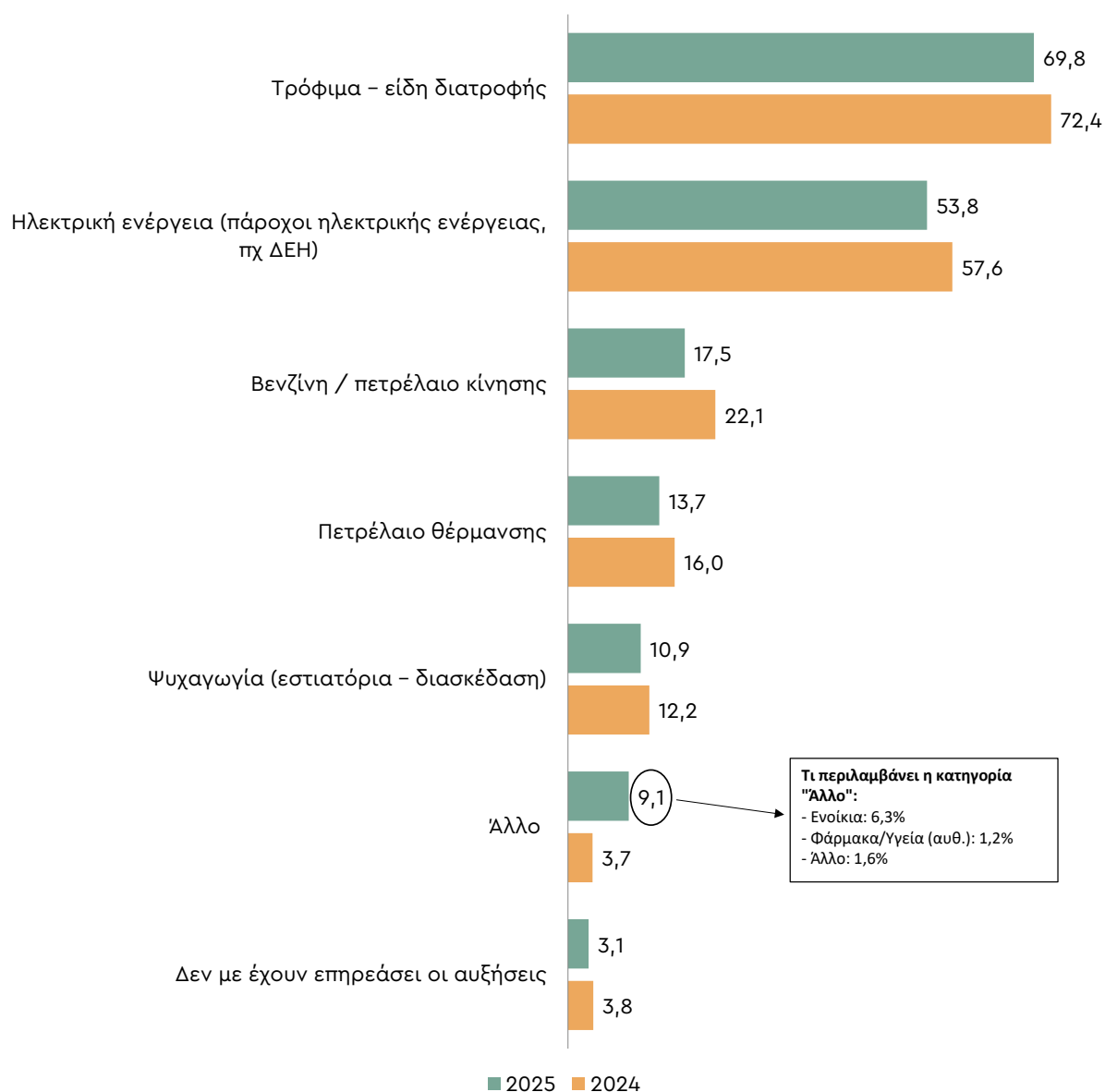
Τα ευρήματα της φετινής (2025) έρευνας επιβεβαιώνουν την καθοριστική επίδραση που έχουν οι αυξήσεις των τιμών στα είδη διατροφής στην οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών, αν και ελαφρώς μικρότερη σε σύγκριση με την προηγούμενη έρευνα (2024), καθώς το 69,8% (έναντι 72,4% το 2024) των ερωτηθέντων/εισών δήλωσαν ότι οι αυξήσεις στη συγκεκριμένη κατηγορία δαπανών είναι αυτή που τους/τις έχει επηρεάσει περισσότερο σε βαθμό τέτοιο ώστε να αναγκαστούν να μειώσουν άλλες δαπάνες για να ανταπεξέλθουν. Επιπλέον, παραμένει υψηλό, αν και επίσης μειωμένο σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, το ποσοστό όσων αναφέρουν ως περισσότερο σημαντική την επίδραση των αυξήσεων στην ηλεκτρική ενέργεια (53,8% έναντι 57,6% το 2024), στη βενζίνη/στο πετρέλαιο κίνησης (17,5%

² Για την επίδραση που έχει η σύνθεση του νοικοκυριού και οι διαχρονικές αλλαγές σε αυτή στην οικονομική συμπεριφορά διεθνώς βλ. ενδεικτικά: Kiknadze, A., Haigh, J. (2025), "How individual households shape global economic development", *World Economic Forum*. Διαθέσιμο: <https://www.weforum.org/stories/2025/10/how-individual-households-shape-global-economics/> (προσπελάστηκε: 13/1/2026).

έναντι 22,1% το 2024) και στο πετρέλαιο θέρμανσης (13,7% έναντι 16,0% το 2024). Επίσης, είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι στη φετινή έρευνα εμφανίζεται συγκριτικά αρκετά υψηλότερο το ποσοστό όσων επέλεξαν άλλες δαπάνες, εκτός των συνήθως καταγραφόμενων, ως εκείνες με τη μεγαλύτερη επίπτωση στους ίδιους/στις ίδιες (9,1% έναντι 3,7% το 2024), κάτι που οφείλεται κυρίως στο αρκετά μεγάλο ποσοστό όσων ανέφεραν τις αυξήσεις των ενοικίων (6,3%) ως βασική πηγή επιβάρυνσης (Γράφημα 15).

Γράφημα 15. Από τις αυξήσεις των τιμών ποιες είναι εκείνες που σας έχουν επηρεάσει περισσότερο (έως 2 απαντήσεις)

Συγκριτικό Γράφημα ετών 2025 – 2024 (συλλογή δεδομένων Ιαν. 2025)

Η επίδραση κάθε κατηγορίας αυξήσεων δεν είναι, ωστόσο, οριζόντια σε όλες τις κατηγορίες ερωτώμενων. Ανάλογα με την ηλικία, οι ανατιμήσεις σε ορισμένα αγαθά και υπηρεσίες έχουν μεγαλύτερη επίδραση, όπως για παράδειγμα η ψυχαγωγία στις νεότερες ηλικίες (17,2% των 18-34 ετών και 13,8% των 35-49 ετών έναντι μόλις 5,8% των 65 ετών και άνω) ή η υγεία/τα φάρμακα στις μεγαλύτερες ηλικίες (3,2% των άνω των 65 ετών έναντι κάτω του 0,5% στις υπόλοιπες ηλικιακές ομάδες). Σημαντική εδώ είναι η διαφοροποίηση σε ό,τι αφορά την επίδραση των ενοικίων, που αφορά σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό τις νεότερες ηλικίες (14,9% των 18-34 ετών και 11,8% των 35-49 ετών, έναντι 3,2% των 50-64 ετών και μόλις 1,9% των άνω των 65 ετών), οι οποίες χαρακτηρίζονται από χαμηλότερα ποσοστά ιδιοκατοίκησης.³

Αντίστοιχα, διαφοροποιήσεις καταγράφονται και με βάση το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα. Όσοι/ες ανήκουν σε νοικοκυριά με συνολικό ετήσιο εισόδημα μέχρι 10.000€ και 10.000-18.000€ δήλωσαν συγκριτικά περισσότερο ότι τους/τις επηρέασαν οι αυξήσεις σε ανελαστικές δαπάνες, όπως π.χ. στο πετρέλαιο θέρμανσης (17,5% και 14,8% αντίστοιχα), στα ενοίκια (9,7% και 6,6% αντίστοιχα), στα φάρμακα/στην υγεία (2,3% και 2,2% αντίστοιχα), αλλά και στα τρόφιμα (ιδίως οι έχοντες/ουσες οικογενειακό εισόδημα 10.000-18.000€, σε ποσοστό 75,7%). Αντίθετα, περισσότερο ελαστικές δαπάνες, όπως π.χ. η ψυχαγωγία, αναφέρθηκαν κυρίως από τους έχοντες/τις έχουσες υψηλότερο οικογενειακό εισόδημα (22,5% στους έχοντες/στις έχουσες οικογενειακό εισόδημα άνω των 30.000€). Το εύρημα αυτό επιβεβαιώνει την παρατήρηση ότι ο πληθωρισμός, ιδίως όταν οφείλεται κυρίως στην άνοδο των τιμών βασικών αγαθών, πλήττει ανισομερώς τα νοικοκυριά, με τα νοικοκυριά χαμηλότερου εισοδήματος να επιβαρύνονται περισσότερο,⁴ κυρίως γιατί μεγάλο ποσοστό συγκριτικά του εισοδήματός τους κατευθύνεται σε ανελαστικές δαπάνες.

Τα παραπάνω ευρήματα συμβαδίζουν σε μεγάλο βαθμό με τα στοιχεία για τον πληθωρισμό. Σύμφωνα τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (εθνικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή), ο ετήσιος πληθωρισμός τον Δεκέμβριο του 2025 ανήλθε σε 2,6%, με τις μεγαλύτερες αυξήσεις να καταγράφονται σε ομάδες αγαθών και υπηρεσιών ευρείας κατανάλωσης, και συγκεκριμένα: 6,9% στην ομάδα «Ξενοδοχεία-Καφέ-Εστιατόρια», με επίκεντρο των ανατιμήσεων την εστίαση, 3,6% στην ομάδα «Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά», με επίκεντρο των ανατιμήσεων το ψωμί, το κρέας, τα ψάρια, τα γαλακτοκομικά, τα αυγά και τα φρούτα, 2,8% στην ομάδα «Στέγαση» (περιλαμβανομένων τόσο των ενοικίων όσο και των λοιπών δαπανών θέρμανσης, συντήρησης κ.λπ.), καθώς και 2,8% στην ομάδα εκπαίδευση, με επίκεντρο την προσχολική, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

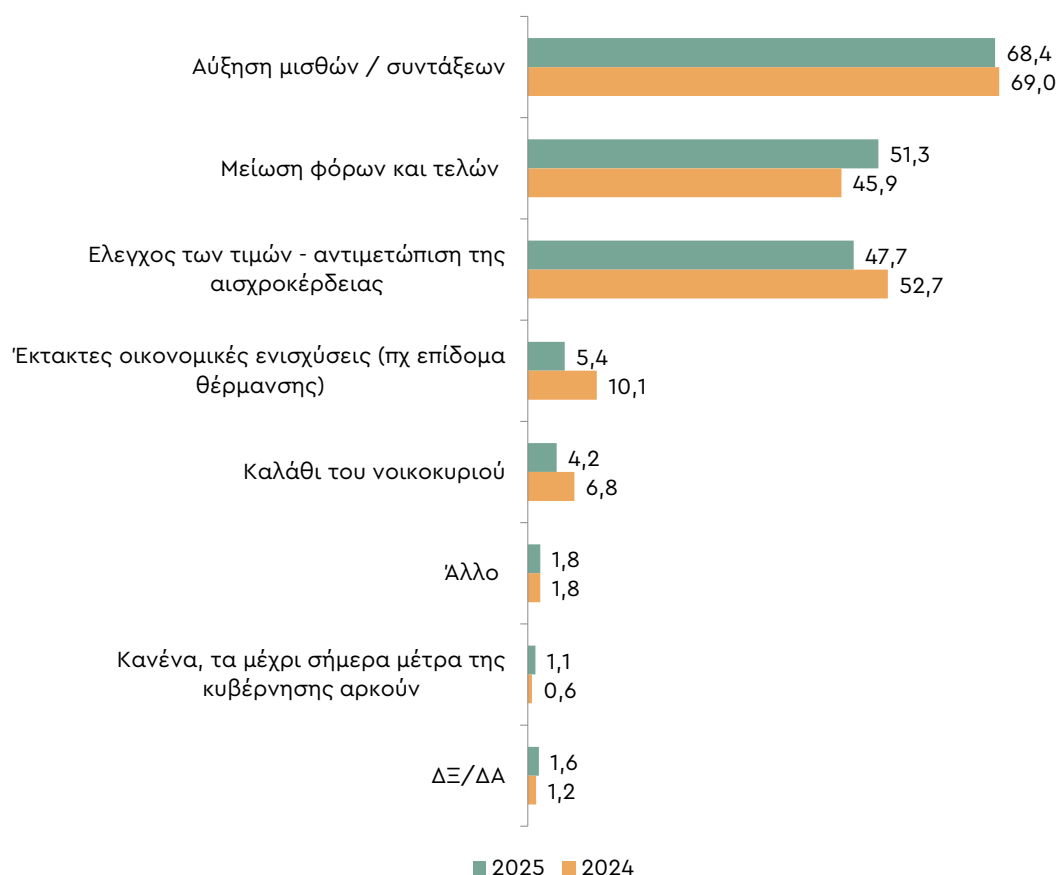
3 Μάλιστα, η Ελλάδα είναι μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών όπου καταγράφεται μεγάλη απόκλιση μεταξύ των ηλικιακών ομάδων. Bl. Ciccolini, G. Endrich, M. Nedee, A. and Natale, F. (2025). "Intergenerational fairness in the EU: income and housing dynamics in the context of demographic change", *Publications Office of the European Union*, Luxembourg. Διαθέσιμο: <https://data.europa.eu/doi/10.2760/6294128>, JRC144437 (προσπελάστηκε: 13/1/2026).

4 Βλ. ενδεικτικά: OECD (2023), "The uneven impact of high inflation", *OECD Papers on Well-being and Inequalities*, No. 18, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/59e2b8ae-en>

Ως καταλληλότερα μέτρα για την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της ακρίβειας το 68,4% των νοικοκυριών κατονομάζει την αύξηση μισθών και συντάξεων (έναντι 69,0% το 2024), το 51,3% τη μείωση των φόρων και τελών (έναντι 45,9% το 2024), φέρνοντας την επιλογή αυτή στη δεύτερη θέση κατά σειρά προτίμησης, ενώ το 47,7% τον έλεγχο των τιμών/την αντιμετώπιση της αισχροκέρδειας (έναντι 52,7% το 2024). Το καλάθι του νοικοκυριού θεωρείται κατάλληλο μέτρο για την αντιμετώπιση της ακρίβειας μόλις από το 4,2% των νοικοκυριών, και μάλιστα σε περαιτέρω υποχώρηση σε σύγκριση με την προηγούμενη έρευνα του 2024 (6,8%), όπως και οι έκτακτες οικονομικές ενισχύσεις, που θεωρούνται κατάλληλο μέτρο από το 5,4% των νοικοκυριών (έναντι 10,1% το 2024) (Γράφημα 16). Συνολικά, επιβεβαιώνεται και από τα φετινά δεδομένα η τάση που είχε καταγραφεί και στην έρευνα του 2024, δηλαδή η μεγαλύτερη και σταθερά αυξανόμενη προτίμηση των νοικοκυριών για πιο μόνιμα και καθολικού χαρακτήρα μέτρα, όπως η αύξηση των μισθών και η μείωση των φόρων και τελών και, δευτερευόντως, ο έλεγχος των τιμών και η αντιμετώπιση της αισχροκέρδειας, έναντι των έκτακτων και στοχευμένων μόνο στα πιο αδύναμα οικονομικά νοικοκυριά μέτρα, όπως το καλάθι του νοικοκυριού και οι έκτακτες ενισχύσεις.

Γράφημα 16. Ποια μέτρα θεωρείτε τα καταλληλότερα για την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της ακρίβειας; (έως 2 απαντήσεις)

Συγκριτικό Γράφημα ετών 2025 – 2024 (συλλογή δεδομένων Ιαν. 2025)

Επιπλέον, η εικόνα διαφοροποιείται ανάλογα με το επάγγελμα των ερωτώμενων. Όπως είναι αναμενόμενο, οι μισθωτοί/ές κυρίως του δημόσιου και δευτερευόντως του ιδιωτικού τομέα ιεραρχούν πολύ υψηλότερα την αύξηση των μισθών και των συντάξεων (79,8% και 72,8% αντίστοιχα), ενώ για τους αυτοαπασχολούμενους και τις αυτοαπασχολούμενες ιεραρχείται υψηλότερα η μείωση των φόρων και των τελών (65,9%), ενδεχομένως και λόγω των αποτελεσμάτων της εφαρμογής της τεκμαρτής φορολόγησης των επαγγελματιών, αλλά και ο έλεγχος των τιμών/η αντιμετώπιση της αισχροκέρδειας (51,2%). Οι συνταξιούχοι δείχνουν συγκριτικά μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τον έλεγχο των τιμών (60,0%), ενώ οι άνεργοι και οι άνεργες στηρίζουν συγκριτικά περισσότερο τις έκτακτες οικονομικές ενισχύσεις (12,0%).

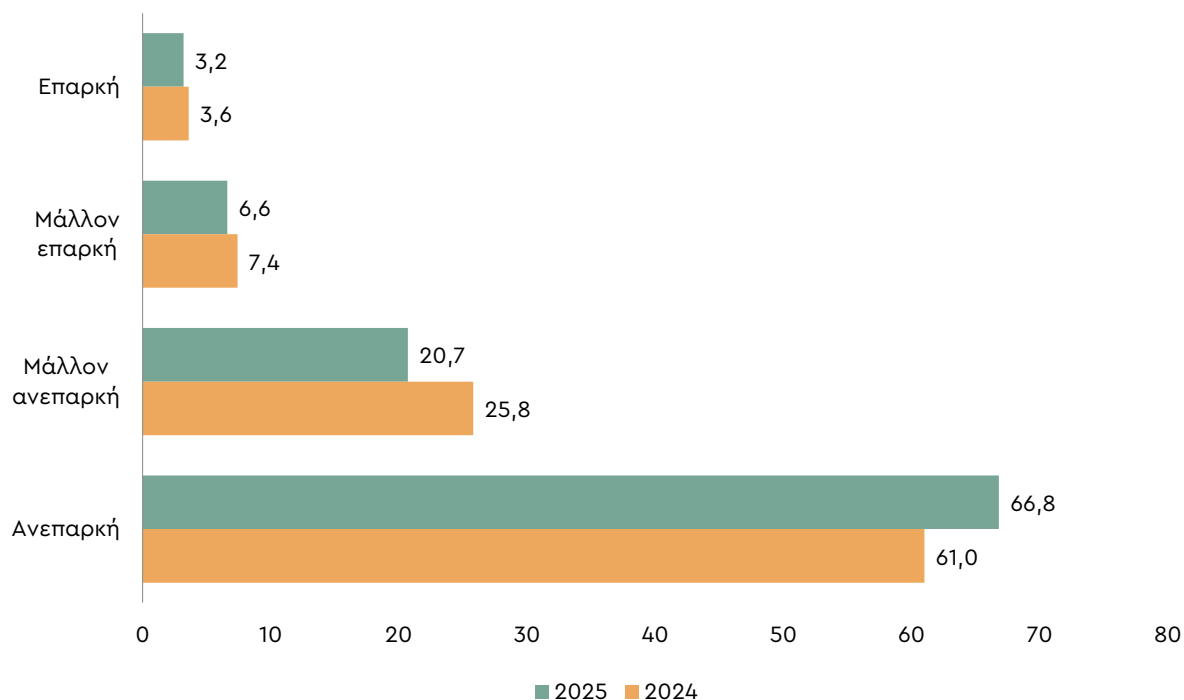
Αντίστοιχες και αναμενόμενες διαφοροποιήσεις καταγράφονται και ανάλογα με το ύψος του ετήσιου εισοδήματος κάθε νοικοκυριού. Όσοι/ες διαβιούν σε νοικοκυριά με χαμηλότερα εισοδήματα θεωρούν συγκριτικά με τα μεγαλύτερα εισοδήματα πιο αποτελεσματική την αύξηση των μισθών και συντάξεων (67,6% στα εισοδήματα ως 10.000€ και 73,6% στα εισοδήματα 10.000–18.000€ έναντι 59,9% στα εισοδήματα άνω των 30.000€). Αντίστροφα, οι ανήκοντες/ουσες σε νοικοκυριά με υψηλότερα συνολικά εισοδήματα θεωρούν συγκριτικά περισσότερο αποτελεσματική τη μείωση φόρων και τελών (61,1% στα εισοδήματα άνω των 30.000€ έναντι 43,4% στα εισοδήματα ως 10.000€ και 53,1% στα εισοδήματα 10.000–18.000€). Ο έλεγχος των τιμών/η αντιμετώπιση της αισχροκέρδειας είναι πιο δημοφιλές μέτρο μεταξύ των μεσαίων προς ανώτερων εισοδημάτων (61,4% στα εισοδήματα 25.000–30.000€), τα οποία υπό κανονικές συνθήκες έχουν ένα επαρκές εισόδημα για να καλύψουν τις καταναλωτικές τους δαπάνες ενώ δεν υπάγονται στους ανώτερους και ανώτατους φορολογικούς συντελεστές, επομένως εκτιμούν ότι θα ζούσαν άνετα αν ελεγχόταν οι τιμές. Τέλος, οι έκτακτες οικονομικές ενισχύσεις και το καλάθι του νοικοκυριού είναι δημοφιλέστερα συγκριτικά -αν και πάλι σε χαμηλά ποσοστά γενικά- στα νοικοκυριά με το χαμηλότερο εισόδημα (ως 10.000€ συνολικά), κάτι αναμενόμενο, καθώς τα συγκεκριμένα μέτρα αφ' ενός ήταν περισσότερο στοχευμένα στα ευάλωτα νοικοκυριά και αφ' ετέρου δεν ανταποκρίνονται στις καταναλωτικές συνήθειες των μεσαίων και ανώτερων εισοδηματικά στρωμάτων.

Ως προς την αξιολόγηση, τέλος, των μέτρων τα οποία έχει λάβει η κυβέρνηση για την αντιμετώπιση της ακρίβειας, η μεγάλη πλειοψηφία των ερωτώμενων τοποθετείται αρνητικά, θεωρώντας τα ανεπαρκή ή μάλλον ανεπαρκή (συνολικά 87,5% των ερωτώμενων). Μάλιστα, η στάση της κοινής γνώμης έχει μεταβληθεί και το 2025, όπως και στην έρευνα του 2024, ελαφρώς επί τα χείρω.

Αναλυτικότερα, επαρκή θεωρεί τα μέτρα το 3,2% των ερωτηθέντων/εισών (έναντι 3,6% το 2024) και μάλλον επαρκή το 6,6% αυτών (έναντι 7,4% το 2024), ενώ αντίθετα μάλλον ανεπαρκή θεωρεί τα μέτρα το 20,7% (έναντι 25,8% το 2024) και ανεπαρκή το 66,8% (έναντι 61,0% το 2024) (Γράφημα 17).

Γράφημα 17. Πώς αξιολογείτε γενικά τα μέτρα που έχει λάβει η κυβέρνηση για την αντιμετώπιση της ακρίβειας;

Συγκριτικό Γράφημα ετών 2025 – 2024 (συλλογή δεδομένων Ιαν. 2025)

Σε όλες τις επιμέρους κατηγορίες των ερωτηθέντων/εισών, τα ποσοστά αρνητικής αξιολόγησης των μέτρων για την αντιμετώπιση της ακρίβειας είναι υψηλά, περιλαμβανομένων και των υψηλών εισοδημάτων, έστω και με διαφοροποιήσεις, μετά τη σημαντική μετατόπισή τους που καταγράφηκε στην προηγούμενη έρευνα (2024). Αναλυτικότερα, επαρκή και μάλλον επαρκή θεωρεί τα μέτρα το 7,6% όσων έχουν οικογενειακό ετήσιο εισόδημα ως 10.000€, το 6,4% όσων έχουν εισόδημα 10.000–18.000€, το 13,5% όσων έχουν εισόδημα 18.000–25.000€, το 10,2% όσων έχουν εισόδημα 25.000–30.000€, καθώς και το 15,1% όσων έχουν εισόδημα άνω των 30.000€. Αντίθετα, μάλλον ανεπαρκή και ανεπαρκή θεωρεί τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την αντιμετώπιση της ακρίβειας το 89,7% όσων έχουν οικογενειακό ετήσιο εισόδημα ως 10.000€, το 91,5% όσων έχουν εισόδημα 10.000–18.000€, το 83,7% όσων έχουν εισόδημα 18.000–25.000€, το 87,9% όσων έχουν εισόδημα 25.000–30.000€, αλλά και το 81,6% όσων έχουν εισόδημα άνω των 30.000€. Η βασική διαφοροποίηση που καταγράφεται αφορά την πλήρη απόρριψη των μέτρων (την απάντηση δηλαδή «ανεπαρκή»), όπου το ποσοστό όσων την επιλέγουν μεταβάλλεται αντιστρόφως ανάλογα προς το συνολικό τους εισόδημα (74,2% σε όσους/ες διαβιούν σε νοικοκυριά με εισόδημα ως 10.000€ έναντι 49,0% σε όσους/ες διαβιούν σε νοικοκυριά με εισόδημα άνω των 30.000€).

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ/ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΜΕΛΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ

Ενδεικτική της οικονομικής στενότητας που βιώνουν τα ελληνικά νοικοκυριά είναι και η εικόνα των νοικοκυριών των οποίων μέλη έχουν μεταναστεύσει στο εξωτερικό για εργασία την τελευταία πενταετία. Συγκεκριμένα, το 10,9% των νοικοκυριών δηλώνει ότι τουλάχιστον ένα μέλος του έχει μεταναστεύσει στο εξωτερικό για να εργαστεί την τελευταία πενταετία. Η πραγματική απώλεια ανθρώπινου δυναμικού λόγω μετανάστευσης με στόχο την επαγγελματική διεξοδό εκτιμάται ακόμη μεγαλύτερη, αν συνυπολογιστούν οι περιπτώσεις μετακίνησης του συνόλου ενός νοικοκυριού.

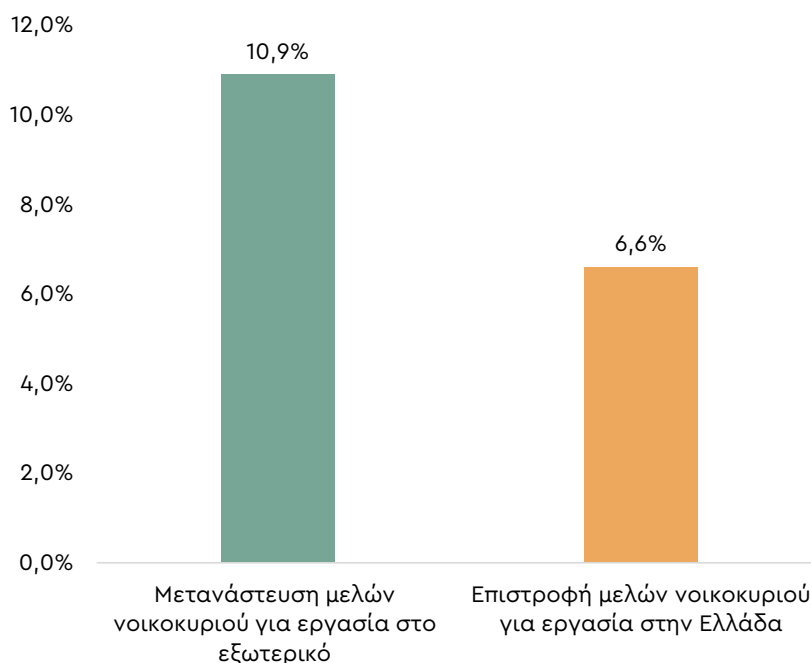
Στον αντίποδα, στο ερώτημα εάν την τελευταία πενταετία επέστρεψε από το εξωτερικό κάποιο μέλος στο νοικοκυριό επιλέγοντας να εργαστεί στην Ελλάδα, θετικά αποκρίθηκε το 6,6% των ερωτηθέντων/εισών.

Η απώλεια αυτή παραγωγικού ανθρώπινου δυναμικού επαληθεύεται πρακτικά και από την πιο πρόσφατη εθνική απογραφή πληθυσμού της ΕΛΣΤΑΤ (2021), όπου καταγράφεται τρομακτική μείωση πληθυσμού κατά 22% στις ηλικίες 20–29 ετών και κατά 23,2% στις ηλικίες 30–39 ετών στο διάστημα 2011–2021, μείωση που αναπόφευκτα απεικονίζεται και στην ηλικιακή ομάδα 0–9 ετών (-16,3%), λόγω της μείωσης των γεννήσεων στη χώρα. Τα παραπάνω μεγέθη δείχνουν τα αποτελέσματα της τάσης φυγής παραγωγικού ανθρώπινου δυναμικού που καταγράφηκε τη δεκαετία 2011–2021. Επιπλέον, τα ευρήματα της έρευνας του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, συνδυαζόμενα και με τα επίσημα στοιχεία της έρευνας εργατικού δυναμικού (LFS) της Eurostat για την εργασιακή κινητικότητα δείχνουν ότι η φυγή Ελλήνων προς εργασία στο εξωτερικό συνεχίζεται με ιδιαίτερη ένταση και στην τελευταία πενταετία. Συγκεκριμένα, το 2020 οι γεννηθέντες/είσες στην Ελλάδα ηλικίας 20–64 ετών που ζούσαν σε άλλη χώρα της ΕΕ/ΕΖΕΣ, ανέρχονταν σε 309.500, ωστόσο ο αριθμός τους μετά από μια υποχώρηση σε 280.300 το 2021 (ενδεχομένως και ως αποτέλεσμα της πανδημίας) αυξήθηκε εκ νέου και έφτασε ξανά τις 307.700 το 2024, αυξανόμενος κατά 2,2 ποσοστιαίες μονάδες σε έναν χρόνο (από το 2023 στο 2024). Ακόμα μεγαλύτερη είναι η αύξηση του αριθμού των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που γεννήθηκαν στην Ελλάδα και ζουν στην ΕΕ/ΕΖΕΣ (το λεγόμενο “brain drain»): ο αριθμός τους ανέρχονταν σε 95.500 το 2020 και, μετά από μια μικρή κάμψη το 2021, αυξάνεται έκτοτε και έφτασε σε 113.600 το 2024, αυξανόμενος κατά 10,5 ποσοστιαίες μονάδες σε έναν χρόνο (από το 2023 στο 2024).

Η σχεδόν διπλάσια απώλεια ανθρώπινου δυναμικού σε σχέση με την ανάκτηση που καταγράφεται, σε συνδυασμό όμως και με την αξιολόγηση της χώρας από όσους επιστρέφουν, όπως τουλάχιστον καταγράφεται μέσω της έρευνας “Μετά την επιστροφή” που πραγματοποιήθηκε το 2024 μεταξύ Ελλήνων/ίδων που επέστρεψαν από το εξωτερικό την προηγούμενη πενταετία από την πρωτοβουλία Brain ReGain (Μη κερδοσκοπική πρωτοβουλία για τον επαγγελματικό επαναπατρισμό Ελλήνων του εξωτερικού) δεν αφήνει πολλά περιθώρια αισιοδοξίας. Συγκεκριμένα, μία σειρά παραμέτρων που επηρεάζουν την ποιότητα ζωής στη χώρα βαθμολογούνται από ανεπαρκείς έως μέτριες από τη μεγάλη πλειοψηφία όσων

επέστρεψαν: συγκεκριμένα από ανεπαρκές έως μέτριο βαθμολογείται το σύστημα υγείας από το 79% των ερωτηθέντων/εισών, το εκπαιδευτικό σύστημα από το 84%, το επίπεδο διαβίωσης από το 76%, η οικονομία από το 84% και η ψηφιακή διακυβέρνηση από το 62%.⁵

Γράφημα 18. Απώλειες – ανάκτηση ανθρώπινου δυναμικού τελευταία πενταετία

Μια ακόμη σημαντική παράμετρος που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη, τέλος, είναι η ύπαρξη μελών εντός των νοικοκυριών που χρειάζονται συστηματική φροντίδα ή υποστήριξη (π.χ. ηλικιωμένα άτομα, άτομα με αναπηρία ή με σοβαρό πρόβλημα υγείας). Συγκεκριμένα, το 16,5% των νοικοκυριών έχουν τουλάχιστον ένα άτομο που χρειάζεται υποστήριξη ή συστηματική φροντίδα.

Στην συντριπτική πλειοψηφία των νοικοκυριών αυτών (83,9%), τη φροντίδα του ατόμου αυτού αναλαμβάνει μέλος της οικογένειας. Έπονται με πολύ μικρότερα ποσοστά η απασχόληση άτυπης φροντίστριάς/φροντιστή (μη πιστοποιημένης-ου) με 6,4%, η χρήση των υπηρεσιών "Βοήθεια στο Σπίτι" ή κάποιου άλλου κοινωνικού προγράμματος με 5,5%, καθώς επίσης και η λήψη φροντίδας σε κάποια μονάδα ή δομή (π.χ. γηροκομείο, δομή ΑΜΕΑ) και η απασχόληση επαγγελματία φροντιστή στο σπίτι με 4,1% και 2,9% αντίστοιχα. Η ανάληψη από την ίδια την οικογένεια της φροντίδας του ατόμου στις περισσότερες περιπτώσεις αποτελεί ένδειξη έλλειψης των απαραίτητων δομών αλλά και της οικονομικής δυσχέρειας των νοικοκυριών να αναζητήσουν οποιαδήποτε μορφή εξωτερικής βοήθειας για τη φροντίδα του μέλους τους.

⁵ Ολόκληρη η έρευνα είναι διαθέσιμη εδώ: <https://brainregain.gr/el/article/89/meta-tin-epistrofh-neareuna-tou-brainregain-gia-tis-empiries-ton-epanapatis8enton> (προσπελάστηκε: 15/1/2026).

Έτος Ίδρυσης 2006

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

Αθήνα

Αριστοτέλους 46, 104 33
210-8846852
info@imegsevee.gr

Θεσσαλονίκη

Κωλέττη 24, 54627
2310-545967, 2310-517843
thessaloniki@imegsevee.gr

Πάτρα

Πανεπιστημίου 170, 264 43
2610-438557
patra@imegsevee.gr

Ηράκλειο

Βασιλείου Πατρικίου 11, 71409
2810-361040, 2810-361080
iraklio@imegsevee.gr

Λάρισα

Καστοριάς 2α, 41335
2410-579876-7
larisa@imegsevee.gr

Ιωάννινα

Σταύρου Νιάρχου 94, 45500
26510-44727
ioannina@imegsevee.gr

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
2021 – 2027